

NÁVRH

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE TIBAVA

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tibava na roky 2017 - 2025
Územné vymedzenie:	Košický kraj, Okres Sobrance
Územný plán obce (Spoločný ÚPN-O Tibava, Vojnatina, Kolibabovce) schválený pre k.ú. obce Tibava:	.....
Číslo uznesenia schválenia PHSR:	.....
Dátum schválenia PHSR:	.....
Dátum platnosti PHSR:	2017 -2025
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	18.10.2017

Tabuľka č. 1 – Základné informácie o obci

Základné údaje	
Kraj	Košický
Okres	Sobrance
Obec	Tibava
Prvá písomná zmienka	1282
Nadmorská výška	130
Rozloha	10,66 km ²
Počet obyvateľov k 31.12.2016	554
Hustota obyvateľstva	51,97/km ²
PSČ	073 01
Štatistická územná jednotka	523 178
Adresa obecného úradu	Tibava č. 131, 073 01 p. Sobrance
Telefón	056/652 22 71
E-mail	ocu.tibava@lekosonline.sk ;
Web	www.obectibava.sk
IČO	00325881
DIČ	2020752437

Zdroj: Obecný úrad Tibava ŠÚ SR

Obsah

1.	Úvod	4
1.1.	Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.....	4
1.2.	Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	5
1.3.	Metódy zapojenia verejnosti do prípravy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.....	5
1.4.	Východiskové a koncepčné dokumenty	6
2.	Základná charakteristika obce.....	9
2.1.	História obce	9
2.2.	Prírodné podmienky.....	10
2.3.	Ľudské zdroje	13
2.4.	Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení	15
2.5.	Ekonomické zdroje	16
2.6.	Materiálne a fyzické zdroje	17
2.6.	Technická infraštruktúra	19
3.	Životné prostredie	22
4.	Samospráva	24
4.1.	Samospráva obce	24
4.2.	Rozpočet obce	25
4.3.	Analýza externého prostredia	25
4.4.	STEEP Analýza.....	27
4.5.	SWOT Analýza	27
5.	Strategická časť	30
5.1.	Vízia obce	30
5.2.	Formulácia a návrh stratégie.....	31
6.	Programová časť.....	35
6.1.	Opatrenia a projekty	35
6.2.	Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov	36
7.	Realizačná časť	42
7.1.	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	42
7.2.	Systém hodnotenia a monitorovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	43
7.3.	Akčný plán	44
8.	Finančná časť.....	46
8.1.	Indikatívny finančný plán počas celej realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	46
8.2.	Viac zdrojové financovanie jednotlivých projektov.....	46
8.3.	Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania	50
9.	Záver.....	52
10.	Povinné prílohy Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja	53
10.1.	Príloha č. 1.....	53
10.2.	Príloha č. 2.....	53
10.3.	Príloha č. 3.....	54

1. Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce Tibava s výhľadom do roku 2025 je základný a kľúčový dokument pre riadenie obce, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľských subjektov, záujmových skupín a ďalších subjektov na území a formuluje svoju predstavu o budúcnosti. Bol spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. Je to strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce určuje strategické ciele a priority rozvoja obce. Je nástrojom na napĺňanie vízie smerovania a rozvoja obce.

1.1. Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava bol spracovaný ako strategický dokument pre rozvoj a riadenie obce, ktorý je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstavuje jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Spracovaním PRO dáva obec najavo svoj záujem o svoju budúcnosť ako aj budúcnosť svojich obyvateľov, pričom v podobe dokumentu PRO získava obec nástroj na aktívne riadenie rozvoja. Spracovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je jedným zo základných princípov politiky Európskej únie – princíp programovania. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce oprávňuje obec uchádzať sa o finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Formulár č. Ú 1 – Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava na roky 2017 – 2025
Forma spracovania	Pracovníkmi samosprávy Externí odborníci – spolupráca
Riadenie procesu spracovania	Pracovné skupiny zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií. Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou prebiehala prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informácie boli umiestňované na webovom sídle obce, boli predkladané na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.
Obdobie spracovania	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bol spracovaný v období júl 2017 – september 2017 Harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	Náklady spojené so spracovaním Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce hradila obec z vlastných nákladov, z rozpočtu obce.

1.2. Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Harmonogram spracovania PHSR bol vypracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, stanovenie cieľov, úloh vo všetkých oblastiach života obce. Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce bol odhadnutý na 3 mesiace. Nasledujúca tabuľka predstavuje stručný harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí PRO.

Formulár č. Ú 3 – Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Termín	Júl	August	September
Úvod			
Analytická časť			
Strategická časť			
Programová časť			
Realizačná časť			
Finančná časť			
Záver			

Prvým krokom harmonogramu spracovania PRO bolo zostavenie a schválenie zámeru Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava obecným zastupiteľstvom. V rámci úvodných príprav bolo iniciované zriadenie riadiacej a pracovnej skupiny. Nasledujúcim krokom bolo zverejnenie informácie o spracovaní programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a dotazníka pre občanov v rámci informovanosti verejnosti. Analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia a získanie podkladov pre analytickú časť bola ďalším krokom. Spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení vyústilo do návrhu aktivít a prípravy projektov. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je výstupom strategickej a programovej časti. Finančný rámec pre realizáciu a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavuje finančnú časť spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

1.3. Metódy zapojenia verejnosti do prípravy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Od prvého kroku prípravy spracovania dokumentu bola verejnosť obce zapojená do tohto procesu. Obyvateľom obce bol rozposlaný Dotazník pre verejnosť k spracovaniu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava. Obyvatelia obce boli informovaní prostredníctvom internetovej stránky obce o stave spracovania. Prostredníctvom dotazníkového prieskumu sa osobne podieľali na stanovení hlavných cieľov a úloh pre predstaviteľov obce a o smerovaní rozvoja obce.

Formulár č. Ú 4 - Zoznam členov pracovných skupín

Funkcia	Meno, priezvisko
Gestor	Ing. Andrej Timko, starosta obce
Metodik, externý odborník	Ing. arch. Marianna Bošková Ing. Monika Bajuzíková
Zástupca obecného zastupiteľstva	Ing. Jana Čuhaničová, zástupca starostu

Formulár č. Ú 7 – Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PRO

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov	áno		
Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno		
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno

1.4. Východiskové a koncepčné dokumenty

Miestnej úrovni

- Spoločný územný plán obce Tibava, Vojnatina, Kolibabovce
- Komunitný plán sociálnych služieb obce Tibava na roky 2017-2022
- Rozpočet obce
- Program odpadového hospodárstva Košického kraja na roky 2016-2020

Národnej úrovni

- Partnerská dohoda - definuje stratégiu a priority pre efektívne a účinné využívanie fondov EÚ. Jedná sa o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky Operačné programy SR pre programovacie obdobie 2014-2020.
- Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020 – identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR.
- Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programovacie obdobie 2014 – 2020.
- Integrovaný regionálny operačný program (IROP).

Nadnárodnej úrovni

- Stratégia EÚ 2020
- Spoločný strategický rámec Európskej komisie
- Nariadenia Európskej komisie
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+
- Národný (regionálny) rozvojový plán – hlavný dokument pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy – taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovali problémové celky, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie z EÚ.
- Regionálne operačné programy.

Všetky strategické dokumenty sú spracované vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti. Obec Tibava má pri naplňaní svojich cieľov a priorít hospodárskeho a sociálneho rozvoja možnosti využívať nasledujúce operačné programy a ostatné dotačné schémy:

Tabuľka č. 2 - Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Partnerská dohoda SR 2014-2020	2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Program rozvoja vidieka SR	2020	národná	www.mpsr.sk
Integrovaný regionálny operačný program	2020	národná	www.mpsr.sk
Operačný program Ľudské zdroje	2020	národná	www.employment.gov.sk
Operačný program Kvalita životného prostredia	2020	národná	www.opzp.sk
Operačný program Efektívna verejná správa	2020	národná	www.minv.sk/?opevs
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK	2022	regionálna	www.vucke.sk

Zdroj: Obecný úrad Tibava

ANALYTICKÁ ČASŤ

PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE TIBAVA

2. Základná charakteristika obce

Tabuľka č. 3 – Základná charakteristika obce

Základná charakteristika obce Tibava (k 31.12.2016)	
Názov okresu	Sobrance
PSČ	073 01
Prvá písomná zmienka	1282
Celková výmera územia (km ²)	10,66
Kód obce	523 178
Názov kraja	Košický
Telefónne smerové číslo	056 / 652 22 71
Nadmorská výška m n. m.	129-130
Hustota obyvateľstva na km ²	51,97

Zdroj: ŠÚ SR

Tibava leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny na náplavových kuželloch Choňkovského potoka v nadmorskej výške okolo 129 -130 m n.m. Rozloha katastra územia je 1066,00 ha, na základe čoho môžeme obec zaradiť medzi stredne veľké obce okresu Sobrance. Podľa posledného sčítania obyvateľstva dňa 31.12.2016 bol evidovaný stav 554 obyvateľov, hustota obyvateľov 52,81 obyv./km². Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí obec Tibava do tretej veľkostnej skupiny (do 500-999) obcí v Košickom kraji.

Katastrálne územie obce Tibava hraničí spolu so 7 katastrálnymi obcami, na severnej strane to je katastrálne územie obce Choňkovce, na severovýchode s katastrálnym územím obce Koňuš, na východnej strane je to katastrálne územie obce Vojnatina, na juhu s obcou Orechová a Ostrov, na západnej strane je to katastrálne územie obce Horňa a s mestom Sobrance.

2.1. História obce

Podľa dostupných prameňov obec Tibava bola založená v roku 1282 ako Tyboa, neskôr ako Tyba (1284), Eghazas Tyba (1344), Tyba Inferior (1346), Tyba, que Komorouch nunc appellatur (1352), Felsewtyba (1419), Tybawa, Cybawa (1808), Cibava (1920), Tibava (1927); po maďarsky Tiba.

Obec má doložené osídlenie v paleolite, stanice s aurignackou industriou, neolit. sídlisko bukovohorskej kultúry, východoslov. lineárnu keramiku, eneolit. sídlisko a pohrebisko tiszapolgárskej kultúry s kanelovanou keramikou, žiarové pohrebisko zo st. doby bronzovej, sídlisko hallštatské, laténske z doby rímskej, slovanské zo 6.–7.stor. a z doby veľkomoravskej.

Obec sa spomína 1282, 1290 ju kúpili Andrej a Jakov, synovia Jakova. V 14. stor. obec dosídlili valasi, 1398 dostala trhové právo, 1413 sú správy o tunajších viniciach. R. 1427 mala obec 40 port. Hrad je doložený 1337. Tibava bola strediskom panstva, kt. sa vyčlenilo z panstva Michalovce pred 1418. Patrili k nemu obce Beňatina, Horňa, Choňkovce, Koňuš, Koromľa, Kristy, Orechová, Podhorod', Porostov, Porúbka, Priekopa, Sobrance. Zemepánmi boli do 20. stor. Sztárayovci. R. 1828 mala obec 58 domov a 548 obyv. R. 1850-80 ju postihlo vysťahovalectvo. Aj po 1918 sa obyv. zaoberali poľnohospodárstvom. R. 1939-44 bola obec pričlenená k Maďarsku. Zdroj: *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť.*

Obec Tibava bola súčasťou osídlenia strednej časti „Užskej župy“. Užská župa na sever susedila s Haličskou župou, na východe a juhu s Berežskou župou a na západe so Zemplínskou župou.

Tibava leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny na náplavových kuželloch Choňkovského potoka. V južnej časti odlesneného chotára sú prikrýté štvrtohornými uloženinami. Od okresného mesta Sobrance je vzdialená

približne 2 km a od krajského mesta Košice 95 km. V strede obce je nadmorská výška 129 metrov. Rozloha katastra územia je 1066 ha, na základe čoho môžeme obec zaradiť medzi stredne veľké obce okresu Sobrance. Podľa posledného sčítania obyvateľstva dňa 31.12.2013 bol evidovaný stav 555 obyvateľov. Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí obec Tibava do tretej veľkostnej skupiny (do 500-999) obcí v Košickom kraji.

Dominantou Tibavy je rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie. Je to pôvodne gotická stavba postavená v prvej polovici 14. storočia. Pôvodná gotická architektúra je silne poznačená neskoršími prestavbami. Architektonicky ide o jednolodovú stavbu s polygonálne uzavretým presbytériom, vstavanou vežou v priečelí a dostavanou sakristiou a kaplnkou. Z pôvodnej gotiky sa zachovalo obvodové murivo, gotická klenba v interiéri a jedno okno v južnej časti lode. Severná fasáda má pôvodné gotické piliere. Interiér je bohato vyzdobený freskami a zachoval sa tu renesančný barokový epitaf Ladislava Pribeka zo 16. storočia. Kostol patrí rímskym katolíkom.

Uprostred obce v okolí kostola a niekdajšieho kaštieľa sa na území cca 1,5 ha rozprestiera „Chránený park“, v ktorom sa vyskytuje vysoký počet mohutných stromov, z ktorých sú mnohé staré niekoľko storočí.

Obec patrí do regiónu, ktorý sa vyznačuje významnými zdrojmi zásob kvalitnej podzemnej vody s využívanými vrtmi v lokalite Vojnatina, Tibava, Vyšné Nemecké, Petrovce, Koromľa, Hlivištie. Najvýdatnejší podzemný vodný zdroj – Remetské Hámre – Vihorlat - Popriečny zásobuje vodou mesto Michalovce s odberom 65 sekundových litrov. Z potenciálu zásob pitnej vody sa v súčasnosti využíva 50,15 %.

V súlade so záväznými výstupmi ÚPN – VÚC Košického kraja je potrebné posilňovať väzby medzi mestom a jeho vidieckym zázemím a vytvárať rovnocenné kultúrne a sociálne prostredie, pričom treba zachovať vidiecky charakter osídlenia a ráz krajiny s prírodnými a urbanistickými špecifikami. V týchto intenciách je potrebné v Územnom pláne obce riešiť ďalší rozvoj obce.

2.2. Prírodné podmienky

Katastrálne územie obce Tibava je situované vo východnej časti okresu Sobrance. Je vymedzené katastrálnymi hranicami obce. Obec leží na východoslovenskej nížine.

Stred obce leží v nadmorskej výške 129-130 m. Rozloha katastra územia je 10,66 km², hustota obyvateľstva je 52,81 obyv/km², na základe čoho môžeme obec zaradiť medzi stredne veľké obce okresu Sobrance.

Geomorfológia a reliéf

Podľa geomorfologického členenia (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) patrí územie okresu Sobrance do troch oblastí: Nízke Beskydy, Vihorlatsko - gutinská oblasť a Východoslovenská nížina. Z hľadiska geomorfologických pomerov (Atlas SSR, 1980) patrí územie okresu Sobrance do zlomovo vrásavej štruktúry flyšových Karpát, ktorá je zastúpená prechodovými morfoštruktúrami vrchovín a pahorkatín oblasti Nízkych Beskyd. Oblasť Východoslovenská nížina patrí do subprovincie Veľká Dunajská kotlina a provincie Východoslovenská panva. V okrese Sobrance je zastúpená celkami Východoslovenská pahorkatina a Východoslovenská rovina. Sklon reliéfu (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa na území okresu Sobrance pohybuje v rozpätí od <1,0 ° do 21,0 °. V oblasti Východoslovenskej pahorkatiny sa sklon reliéfu pohybuje v rozpätí od <1,1 ° do 6,0 ° v smere sever - juh. Kataster obce patrí do Sobraneckej roviny, ktorá je krajinným podcelkom severovýchodnej časti Východoslovenskej roviny.

Orografia

Riešené územie obcí tvoria produkty neogénneho vulkanizmu. Charakterizujú ho dva typy vulkanickej aktivity vápenato-alkalickej povahy. Prvým je areálny typ dacitového až ryodacitového vulkanizmu (spodný bádén), ktorého produkty sa vyskytujú obmedzene. Druhým typom je bazaltovo-andezitový až andezitový vulkanizmus typu vulkanického oblúka (stredný sarmat-spodný panón), ktorý je charakteristický väčším počtom andezitových stratovulkánov a vulkánov. Sú viazané na dva zlomové systémy. Na severovýchodnom okraji zlomového systému sz.-jv. smeru, obmedzujúc graben rovnakého smeru, je situovaný stratovulkán Popriečny.

Geológia

Riešené územie tvoria Vihorlatské vrchy, ktoré sú v prevažnej miere budované andezitmi a ryolitmi, tvoria severozápadnú záverečnú časť lineárneho radu malých stratovulkánov tiahnucich sa až do Rumunska. Popriečny ako

neorénny vulkanit v záujmovom území Inoviec si zachoval svoju stratovulkanickú stavbu. Kvartér je tu zastúpený prolúviálnymi sedimentami. Tvoria prevážne mohutné periglaciálne kužele. Vyvíjali sa od spodného pleistocenu až do wurmského glaciálu. Litologickú výplň týchto sedimentov tvoria najmä andezity. Zaznamenaný je výskyt kvartérnych sedimentov – eolicko-deluviálne sprašové hliny. Rozlišujeme tri typy deluviálnych sedimentov – prevážne hlinité, hlinito kamenité a hlinito – kamenité – balvanité. Na záujmovom území sa v prevažnej miere vyskytuje prvý, menej druhý typ Vlastný masív Vihorlatu predstavuje asymetrickú hrať so zvyškami vulkanických štruktúr vo vrcholových častiach.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obcí je bohaté na vodné toky a svojou zložitou plne zodpovedá konfigurácii terénu. Riešené územie spadá do úmoria Čierneho mora a je odvodňované povodím Tisy, do ktorého patrí i sústava Bodrogu. Doliny sú bez výrazných riečnych nív. Riečna sieť je stromovitá až peristá. Nápadným znakom reliéfu sú ostré erózne zárezy v pramenných častiach tokov a jarky svedčiacie o vlně spätnej erózie vplyvom tektonického zdvihu územia. Zo svahov Popričného do riešeného územia stekajú potoky pretekajú Tibavka, Breznický potok, Kruhovský potok a Kanál Veľké Revišťa - Bežovce. Režim všetkých tokov je podmienený kombináciou zdrojov, z ktorých sú toky dotované, a to atmosférickými zrážkami a podzemnými zdrojmi – jedná sa teda dažďovo-snehový typ odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra (odvádzajú zrážkové vody). Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája. Na základe doterajších výsledkov hydrogeologického prieskumu možno konštatovať, že v katastri riešenej obce sú priaznivé podmienky na získanie zdrojov podzemných vôd. Celé pohorie Vihorlat patrí v súčasnosti medzi významné lokality akumulácie povrchových a podzemných vôd. Tento fakt bol potvrdený už aj v minulosti Nariadením vlády vtedajšej SSR zo 6. februára 1987 o prirodzenej akumulácii vôd v pohorí Vihorlat. V katastrálnom území obce Tibava sa nachádzajú zdroje pitnej vody s vymedzenými ochrannými pásmami.

Cez katastrálne územie obce Tibava pretekajú Tibavka, Breznický potok, Kruhovský potok a Kanál Veľké Revišťa - Bežovce.

Klimatické pomery

Klimaticky patrí riešené územie do teplej klimatickej oblasti "T" priemerne 50 a viac letných dní za rok s denným max. teploty vzduchu $\geq 25^{\circ}\text{C}$.

Priemerná ročná teplota vzduchu je na základe dlhodobého pozorovania (1979-2008) v januári do $2,4^{\circ}\text{C}$ a v júli do $20,3^{\circ}\text{C}$, priemerné ročné úhrny zrážok sú 622 mm a priemerná rýchlosť vetra je $1,9\text{m.s}^{-1}$, s prevládajúcim severozápadným prúdením. Vývoj priemerných teplôt, rýchlosti vetra a úhrnu zrážok sú zaznamenané na staniciach Vysoká nad Uhom, Kamenici nad Čirochou a Orechová. V monitorovanej stanici v obci orechová bolo zaznamenané v roku 2007: priemerná teplota $11,2^{\circ}\text{C}$, priemerná rýchlosť vetra $1,4\text{ m/s}$, úhrn zrážok 752,3 mm (zdroj: SHMU).

Pôda

V záujmovom katastrálnom území obce sú zastúpené hnedé lesné pôdy, občasne rankre. Hnedá lesná pôda má prívlastok od hnedej farby horizontu (B), produktu hnednutia, čo je súčasne najtypickejší znak týchto pôd. Vyvinutá je na rozličných pevných i sypkých horninách a rôznych geomorfologických tvaroch. Vyznačuje sa silným zvetrávaním primárnych silikátov a tvorbou ílových minerálov. Zrnitostne a minerálnym zložením závisí od materskej horniny. Biotická aktivita je slabá až silná a značne ovplyvňuje morfológiu predovšetkým horizontu A.

Rankrová pôda v riešenom území tvorí subtyp rankrová pôda andosolová. Tento subtyp má vysokú akumuláciu humusu v celom profile. Vyvinul sa na andezitových aglomerátových tufoch. Má vysoký obsah skeletu, je štruktúrny, kypný, prevzdušnený a priepustný.

Vlastné svahové polohy Vihorlatu pokrývajú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité a piesčito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď.

Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: na alúviu potokov a na málo sklonitom predhorí Vihorlatu zväčša ako orné pôdy, smerom k lesným komplexom pohoria sa zvyšuje zastúpenie trvalých trávnych porastov.

Tabuľka č. 4 - Pôdny fond obce Tibava

Kategória SKŠ	podiel %	výmera v celom k.ú. (ha)
orná pôda	47,76	509,0167
Vinice	15,98	170,2845
záhrady	3,27	34,8862
ovocné sady	0	0,00
trvalé trávne porasty	19,63	209,2073
lesná pôda	0,00	0,00
vodné plochy a toky	2,45	26,1799
zastavané plochy a areály	4,87	51,9262
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	6,04	64,2178
Spolu	100,00	1065,7186

Zdroj: www.statistics.sk

Biotické pomery - rastlinstvo a živočíšstvo

Riešené územie sa zaraďuje do fyto geografickej oblasti západokarpatskej flóry, obvod predkarpatskej flóry, okresu Vihorlatské vrchy a južná časť okresu Sobrance do oblasti panónskej flóry, obvodu eupanónskej flóry, okresu Východoslovenská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je výrazom súčasného ekologického potenciálu krajiny. Zobrazuje prirodzené rastlinstvo, ktoré by sa v budúcnosti postupne vytvorilo, keby človek prestal vegetačný kryt svojou činnosťou ovplyvňovať. V záujmovom území je možné identifikovať nasledovné:

Nelesná drevinná vegetácia, mozaiková štruktúra, vinice, TTP - intenzívne používaný, orná pôda.

Na spomínanom území je možné identifikovať druhy troch základných živočíšnych spoločenstiev.

Živočíšne spoločenstvo polí a lúk reprezentujú najmä druhy, ktoré pôvodne obývali stepi. Oproti pôvodnému prostrediu však dochádza k striedaniu kultúr a silným zásahom človeka. Je to predovšetkým chemizácia poľnohospodárskej výroby, vyrušovanie, ohrozovanie a priame mechanické ničenie živočíchov pri poľnohospodárskych prácach. Živočíchy sú prispôsobené prostrediu svojou prevažne sivohnedou farbou: jarabica poľná, prepelica poľná, bažant poľovný. Z hlodavcov sú typické zajac poľný, chrček roľný. U bezstavovcov sa spoločenstvo vyznačuje veľkým bohatstvom druhov. Prevládajúcimi sú skupiny červov, mäkkýšov, suchozemských kôrovcov pavúkov a hmyzu.

Živočíšne spoločenstvo vôd, močiarov a brehov predstavuje veľa druhov, ktoré buď celý svoj život a ontologický vývoj prežívajú vo vode (ryby, žaby) alebo opúšťajú vodné prostredie len v dospelosti (mlok) a veľa ďalších využíva vodné prostredie a jeho okolie na získavanie potravy, hniezdenie (kačice, volavky).

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídlisk predstavuje skupinu živočíchov, ktoré pôvodne žili v iných podmienkach a prispôbili sa človeku, jeho zariadeniam a aktivitám. Je možné ich zaradiť do troch základných skupín:

- živočíchy, ktoré u človeka a v jeho hospodárstve hľadajú predovšetkým potravu (myš domová, potkan obyčajný),
- živočíchy, ktoré vyhľadávajú ľudské obydlia a hospodárske budovy predovšetkým ako hniezdiská (lastovička obyčajná, bocian biely),
- živočíchy, ktoré sa špeciálne neviažu ani na výživu a ani na hniezdenie, ale vyskytujú sa v budovách a okolí (užovka obyčajná, jež obyčajný).

Syntetický priestorový priemet jednotlivých typov abiotických komplexov vychádza z najvýznamnejších prvkov prvotnej štruktúry krajiny v tejto kapitole:

- typy reliéfu vyjadrujú morfolometrické pomery, najmä členitosť reliéfu, ale aj geologicko-geomorfologický vývoj (na území Slovenska sa reliéf považuje za určujúci faktor typizácie prvotnej krajinnej štruktúry),
- klimatické pomery sú charakterizované podľa oblastí a okrskov,
- kvartérny pokryv predstavuje základné črty geologického litologického a petrografického charakteru pôdotvorného substrátu,
- základné pôdne typy sú spracované podľa najnovšieho morfogenetického klasifikačného systému pôd.

Reliéf a klimatické pomery zároveň informujú o zonálnych (bioklimatických) pomeroch, kvartérny pokryv a pôdy aj o azonálnych pomeroch územia.

2.3. Ľudské zdroje

Nasledujúca časť prezentuje vývoj a štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, prírastok, úbytok, migračné saldo, národnosť, náboženstvo.

Obyvateľstvo, národnosť, vzdelanostná štruktúra

Tabuľka č. 5 – Stav obyvateľstva obce

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	549	550	557	555	563	554

Zdroj: www.statistics.sk

Tabuľka č. 6 – Rozdelenie obyvateľstva obce podľa pohlavia

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Muži	274	273	277	278	284	280
Ženy	275	277	280	277	279	274

Zdroj: www.statistics.sk

Tabuľka č. 7 – Rozdelenie obyvateľstva obce podľa produktivity (v percentách)

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Predproduktívny vek (0-14)	15,12	14,55	13,82	13,87	13,85	14,44
Produktívny vek (15-64)	70,49	70,91	71,45	70,45	71,05	71,12
Poproduktívny vek (65+)	14,39	14,55	14,72	15,68	15,10	14,44
Index starnutia	95,18	100,00	106,49	112,99	108,97	100,00
Priemerný vek obyvateľa (vek)	38,89	39,37	39,67	40,09	40,02	40,19

Zdroj: www.statistics.sk

S vývojom počtu obyvateľov úzko súvisí aj vývoj prirodzeného prírastku a migračného salda obyvateľstva obce. Počas sledovaného obdobia 2011 – 2016 sa tieto ukazovatele vyvíjali nasledovne:

Tabuľka č. 8 – Prirodzený prírastok obyvateľstva obce

Prirodzený prírastok obyvateľstva k 31.12.						
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Narodení	9	4	3	5	5	8
Zomretí	8	5	7	9	7	6
Prirodzený prírastok	1	-1	-4	-4	-2	2

Zdroj: www.statistics.sk

Tabuľka č. 9 – Migračné saldo obyvateľstva obce

Migračné saldo obyvateľstva k 31.12.						
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pristáhovaní	18	14	17	17	19	4
Vystáhovaní	10	12	6	15	9	15
Migračné saldo	8	2	11	2	10	-11

Zdroj: www.statistics.sk

Tabuľka č. 10 - Celkový prírastok obyvateľstva obce

Celkový prírastok obyvateľstva k 31.12.						
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prirodzený prírastok	1	-1	-4	-4	-2	2
Migračné saldo	8	2	11	2	10	-11
Spolu	9	1	7	-2	8	-9

Zdroj: www.statistics.sk

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva obec zaznamenala do roku 2001 výrazný pokles počtu obyvateľov. Po roku 2001 dochádza k priaznivejšiemu vývoju, keď po roku 2011 zaznamenávame prírastky obyvateľov. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali v hodnotách od – 2,88 % do – 2,18 %, ktoré zaradili obec medzi sídla regresívne. Po roku 2001 dochádza k zlepšeniu dynamiky pohybu s kladnými hodnotami, čo preradilo obec do sídla stagnujúceho. V roku 2013 došlo k úbytku obyvateľstva, kde sa na celkovom úbytku podieľal migračný úbytok (-3). Prirodzený prírastok dosiahol hodnotu +2.

Národnosť

Tabuľka č. 11 – Národnostná štruktúra obyvateľstva obce

Národnosť	SODB 2011
Slovenská	524
Moravská/Česká	4
Maďarská	-
Ukrajinská	-
Ruská	-
Rusínska	-
Rómska	4
Poľská	1
Ostatná, Nezistená	9
Spolu	542

Zdroj: www.statistics.sk

Náboženstvo

Tabuľka č. 12 – Náboženská štruktúra obyvateľstva obce

Náboženské vyznanie	SODB 2011
Rímskokatolícka cirkev	365
Gréckokatolícka cirkev	127
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2

Evanjelická cirkev metodická	-
Reformovaná kresťanská cirkev	5
Pravoslávna cirkev	7
Cirkev bratská	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	5
Bez vyznania	11
Nezistené	20
Spolu	542

Zdroj: www.statistics.sk

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je jej vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Tibava môžeme konštatovať, že v roku 2011 došlo k zlepšeniu vekovej štruktúry, kedy predproduktívna zložka prevyšovala poproduktívnu o + 0,73 %. Index vitality sa počas celého sledovaného obdobia pohyboval pod hodnotou 100 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívny (ubúdajúci) typ populácie, s výnimkou v roku 2011 (stagnujúca populácia).

Podľa údajov zo SODB v roku 2011 priemerný vek obyvateľov obce bol 39,46 rokov. Podľa vzdelanostnej štruktúry a najvyššieho ukončeného stupňa školského vzdelania má základné vzdelanie ukončených 19,37 %, učňovské a stredné bez maturity 25,46 %, stredné učňovské, odborné a všeobecné s maturitou 28,60 % a vysokoškolské 9,41 % obyvateľstva. Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev (67,34 %) nasleduje gréckokatolícka cirkev (23,43 %), pravoslávna cirkev (1,29 %). Reformovaná kresťanská cirkev a evanjelická cirkev augsburského vyznania sa podieľajú menej ako 1 %.

Podľa národnostnej štruktúry obyvateľstva žilo v obci Tibava 96,68 % obyvateľov slovenskej národnosti, 0,74 % obyvateľov rómskej a českej národnosti.

2.4 Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov bola vzdelanostná a kvalifikačná štruktúra obyvateľov obce Husák nasledujúca:

Tabuľka č. 13 – Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva obce

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		SODB 2011
Základné		105
Učňovské (bez maturity)		102
Stredné odborné (bez maturity)		36
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		24
Úplné stredné odborné (s maturitou)		99
Úplné stredné všeobecné		26
Vyššie odborné vzdelanie		6
Vysokoškolské bakalárske		13
Vysokoškolské spolu		51
Študijný odbor	prírodné vedy	3
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., chémia, potravinárstvo)	4
	technické vedy a náuky II (textilná výroba, spracovanie kože, dreva, plastov, výroba hudob. nástrojov, architektúra, stavebníctvo, doprava,	2

	telekomunikácie ,automatizácia, špecializované odbory)	
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	9
	zdravotníctvo	1
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozofia, ekonómia, politické a právne vedy, ekonomika a manažment, obchod a služby)	12
	spoločenské vedy, náuky a služby II (história, filolog., pedagogické a psych. vedy, publicistika a informácie, telovýchova, učiteľstvo)	17
	Vedy a náuky o kultúre a umení	2
	Vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1
	nezistený	0
Bez školského vzdelania		81
Nezistené		12
Spolu		542

Zdroj: www.statistics.sk

2.5. Ekonomické zdroje

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Tabuľka č. 16 – Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		Zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rod. podniku	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Úhrn	muži	96	3	9			38	146
	ženy	83	1	7			24	115
	spolu	179	4	16			62	261
%		68,6	1,5	6,1	-	-	23,8	100,00

Zdroj: www.statistics.sk SOBD 2011

Nezamestnanosť

Tabuľka č. 17 – Nezamestnanosť

Pohlavie/Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Muži	45	52	50	53	57	51
Ženy	19	23	23	25	30	25
Spolu	64	75	73	78	87	76

Zdroj: www.statistics.sk

Vývoj počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov a ich podielu na celkovom počte obyvateľov má klesajúcu tendenciu. Ide o postupné prejavovanie sa starnutia obyvateľstva a posun početnejších skupín do vyššieho veku. Podľa Štatistického úradu SR (REGDAT - databáza regionálnej štatistiky), v okrese Sobrance od roku 2001 bol zaznamenaný pokles ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Kým v roku 2001 EA obyvateľstvo tvorilo 47,97 %

z celkového počtu, v roku 2011 to bolo 42,10 %. Pre porovnanie Košický kraj vykazoval v roku 2001 47,90 % EA obyvateľstva, v roku 2011 to bolo 45,35 % osôb z celkového počtu obyvateľov kraja.

Podľa SODB 2011 z celkového počtu 542 obyvateľov obce tvorilo 261 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 48,15 % (okres Sobrance 45,06 %). Ženy tvorili 44,10 %. Nezamestnaných ku dňu sčítania bolo 88 osôb. Za prácou odchádzalo do zamestnania 164 obyvateľov obce. Najviac ľudí odchádzalo za prácou v oblasti verejnej správy a obrany (10 osôb), nasledovalo odvetvie maloobchodu (10 osôb) a výroby motorových vozidiel (10 osôb). Ako zamestnanci si uvádzalo podľa SODB 179 obyvateľov, 4 podnikatelia so zamestnancami a 16 podnikatelia bez zamestnancov.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2011 (SODB 2011)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	Celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Tibava	542	261	48,15	88	33,71

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Sobrance vykazoval v mesiaci september 2015 19,78 %-nú mieru evidovanej nezamestnanosti, ktorá patrí k relatívne vyšším na Slovensku. V Košickom kraji bola evidovaná v tomto období 15,60 %-ná miera evidovanej nezamestnanosti.

2.6. Materiálne a fyzické zdroje

Zariadenia občianskej vybavenosti

Vybavenosť obce je na základnej úrovni. Poskytuje miestnym obyvateľom, ale aj návštevníkom priemerný komfort. Obec sa sústavne snaží o vylepšenie kvality života. Obytné plochy a plochy občianskej vybavenosti zaberajú podstatnú časť zastavaného územia obce. Prevláda zástavba izolovaných rodinných domov. Svojím obyvateľom poskytuje svoje služby obecný úrad. V obci sa nachádza Kultúrny dom s kapacitou 120 miest, v ktorom sa konávajú svadby, plesy, krstiny, rôzne iné oslavy, spoločenské podujatia, Dom smútku o kapacity 40 miest. Obecné budovy sú zastaralé a v súčasnosti je potrebná ich rekonštrukcia.

Tabuľka č. 18 – Občianska vybavenosť

1.	Obecný úrad
2.	Kultúrny dom s kuchyňou a soc. Vybavením
3.	Materská škola
4.	Hasičská zbrojnica
5.	Rímskokatolícky kostol
6.	Dom smútku
7.	Cintorín
8.	Hostinec
9.	Predajňa potravín
10.	Športový areál, multifunkčné ihriskom TJ Tibava
11.	Pivnica Tibava
12.	HYFA s.r.o.

Zdroj: Obecný úrad Tibava

Rozvoj bývania

Tabuľka č. 19 – Domový fond

Domový fond/SODB- počet bytov	SODB 2011
Celkom počet domov:	192
Trvale obývané domy	148
Trvale neobývané domy	44
Bytový fond:	198
V bytových domoch	8
V rodinných domoch	139
Obecný byt – družstevný byt	1
Iné budovy	2

Zdroj: www.statistics.sk

V obci prevláda zástavba rodinných domov. Všetci obyvatelia obce žijú v rodinných domoch. Pri poslednom sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bolo v obci 62 obývaných rodinných domov a 24 domov bolo neobývaných.

Sociálne služby

Obec poskytuje sociálnu starostlivosť pre občanov v poproduktívnom veku vo forme príspevku na stravu, ktorú zabezpečuje externá firma.

Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko ani žiadne súkromné ambulancie. Obyvatelia obce dochádzajú za zdravotnou starostlivosťou do okresného mesta Sobrance.

Šport a rekreácia

V súčasnosti vo východnej časti obce je vytvorená plocha pre športové aktivity – futbalové ihrisko. Plocha areálu 0,4418 ha.

Kultúra

Každoročne sa v obci konajú nasledujúce podujatia Fašiangová zabíjačka, stavenie mája, akcia v mesiaci jún mesiac detí, výstava ovocia a zeleniny spolu s úctou k starším a Mikuláš.

Podnikateľské subjekty a inštitúcie

Na území obce sa nachádzajú podnikateľské subjekty aj mimovládne organizácie. Najvýznamnejšie z nich sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 20 – Podnikateľské subjekty

P.č.	Názov organizácie	IČO	Oblasť podnikania
1.	TIGO, s.r.o	36214949	Ostatný maloobchod s potravinami
2.	Hyfa, s.r.o	36203866	Poľnohospodárstvo
3.	Pivnica Tibava, s.r.o	35767821	Potravinárstvo
4.	Maternová Oľga, SHR	42324696	Poľnohospodárstvo
5.			

Zdroj: Obecný úrad Tibava

Cestovný ruch

V obci sa nenachádzajú žiadne zariadenia cestovného ruchu. V obci je priestor na vytvorenie rekreačno - oddychovej a športovej zóny.

2.6. Technická infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Okres Sobrance má hlavnú dopravnú os vo východo-západnom smere ako cestu I/19, ktorá je cestou celoštátnej úrovne v úseku Košice – Michalovce - Sobrance – Ukrajina.

Cez riešené územie vedie nadriadená cestná sieť: Paneurópsky multimodálny koridor Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF) a Transeurópska dopravná sieť (TEN-T) je sieť cestných koridorov naplánovaná tak, aby bola použiteľná pre celú Európu. Dopravná sieť SR na celoštátnej úrovni je definovaná cestnou komunikáciou I/19 v trase Košice – Michalovce - Sobrance - št.hr. Ukrajina (Užhorod).

V zmysle európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC) cesta I/19 je hlavnou európskou cestou, zaradenou do siete transeurópskych magistral "TEM" úsek TEM 4, ako medzinárodná hlavná cesta triedy "A" v smere západ - východ: **E50** - Brest - Rennes - Le Mans - Paris - Reims - Metz - Saarbrücken - Mannheim - Heilbronn - Nuremberg - Rozvadov - Plzeň - Prague - Jihlava - Brno - Trenčín - **Prešov** - **Vyšné Nemecké** - **Užhorod** - Mukacheve - Stryj - Ternopil' - Khmel'nyts'kyi - Vinnytsia - Uman' - Kirovohrad - Dnipropetrovsk - Donetsk - Rostov-na-Donu - Armavir - Mineralnye Vody - Makhachkala.

Cesta I/19 je doplnková cesta triedy "A" v smere západ - východ: **E58** - Vienna - Bratislava - **Zvolen** - **Košice** - **Užhorod** - Mukacevo - Halmeu - Suceava - Iasi - Leucheni - Kishinev - Odessa - Mykolayiv - Kherson - Melitopol - Taganrog - Rostov-na-Donu.

Katastrom obce Tibava prechádza cesta tr. II/566 v trase Tibava - Choňkovce - Ubľa a cesta III/3801 v trase Tibava - Vojnatina - Porúbka - Kolibabovce - Koromľa - Petrovce, ktorá sa v obci Tibava napája na nadriadený dopravný systém - cesta I/19 Košice – Michalovce – Sobrance - Ukrajina.

Pešia a cyklistická doprava

V obci sú vybudované pešie komunikácie v celkovej dĺžke 3,0 km. Pre peší pohyb sa využívajú aj komunikácie a pridružený uličný priestor. Pre cyklistický pohyb sa využívajú komunikácie, na ktorých je nízka intenzita dopravy

Železničná doprava

Cez katastrálne územie obce neprechádza železničná trať. Hromadnú nákladnú a osobnú dopravu zabezpečujú Železnice Slovenskej republiky, ako prevádzkovateľ celoštátnych dráh a dopravcovia, ako prevádzkovatelia dopravy na dráhy. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Michalovce. Železničná stanica Michalovce je stanicou tretej kategórie, zmiešanou podľa povahy práce a medzilahlou po prevádzkovej stránke. Nachádza sa v žkm 40,597 jednokolajnej trate Lupków PKP - Medzilaborce-Michaľany. Traťový úsek Lupków PKP – Medzilaborce - Bánovce nad Ondavou je neelektrifikovaný.

Letecká doprava

Na území okresu Sobrance sa nenachádza letisko. Najbližšie medzinárodné civilné letisko je v Košiciach, ktoré je druhé najväčšie letisko na Slovensku podľa počtu pasažierov a pravidelných liniek. Nachádza sa v mestskej časti Barca 6 km južne od centra mesta Košice v nadmorskej výške 230 m n.. Po cestách I, II, III triedy trvá dopravné spojenie Sobrance – Košice cca 1hod. 30min.

V severnej časti zastavaného územia obce sa nachádza plocha pre pristávanie malých lietadiel pre poľnohospodárske účely.

Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

V obci Tibava je vybudovaný verejný vodovod v správe spoločnosti VVS a.s. Je napojený na Sobranecký skupinový vodovod. Zdrojom pitnej vody je vrt VH-16 s povoleným odberom 20,0 l/s., HVZ-22 s povoleným odberom 10,0 l/s, HVZ 21 s povoleným odberom 25,0 l/s. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme Orechová o objeme

500 m³ s kótou dna 179,77 m n.m. a max hladinou 184,27 m n.m. a vo vodojeme Tibava o objeme 800 m³ s kótou dna 176,89 m.n.m. a max. hladinou 181,35 m.n.m. Z celkového počtu obyvateľov 558 bolo v roku 2014 napojených na verejný vodovod 469 obyvateľov.

Kanalizácie a ČOV

V obci Tibava je vybudovaná verejná kanalizácia v majetku obce, prevádzkovateľom je VVS a.s. Splaškové vody sú odvádzané do ČOV Sobrance.

Vodné toky, nádrže a rybníky

Hydrológia vodných tokov riešeného územia je ovplyvňovaná procesmi priľahlých masívov Vihorlatskej hornatiny. Riešené územie spadá do úmoria Čierneho mora a je odvodňované povodím Tisy, do ktorého patrí i sústava Bodrogu. Zároveň patrí do čiastkového povodia Bodrogu s hydrologickým číslom 4-30 a základného povodia Slovenské povodie dolného Uhu po ústie do Laborca s hydrologickým číslom 4-30-06 (LC Remetské Hámre). Riešene územie je bez výrazných riečnych nív. Riečna sieť je stromovitá. Nápadným znakom reliéfu sú erózne zárezy v pramenných častiach tokov a jarky svedčiacie o vlne späťnej erózie vplyvom tektonického zdvihu územia.

Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a stružkami stekajú do Kruhovského potoka, Breznického potoka a drobného vodného toku Tibavka. V južnej časti katastra je vodohospodársky významný vodný tok, resp. kanál Veľké Revišťa - Bežovce.

Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra.

Hydromelioračné zariadenia

Kanál Veľké Revišťa - Bežovce, číslo hydrologického poradia 4-30-06-026, 4-30-06 028, 4-30-06-29. Záchytný kanál je hlavným odvodňovacím kanálom odvodňovacej sústavy, ktorý zo zberného územia odvádza vody do rieky Uh. V rkm 0,000 - 20,250 ma koryto tvar dvojitého lichobežníka so šírkou v dne $b = 15,0 - 6,0$ m, sklonom svahov 1:2, šírkou bermy 4,0 m; pozdĺžnym sklonom nivelety dna $I = 0,16 - 1,25$ ‰. Kapacita koryta bola v čase výstavby dimenzovaná na $Q = 46,0$ m³.s.l. Kanál Veľké Revišťa - Bežovce je v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 211/2005 Z.z. zaradený medzi vodohospodársky významné toky.

Úpravy boli vybudované za účelom ochrany obce, ale v súčasnej dobe kapacity horeuvedených tokov nie sú dostatočne na odvedenie prietoku Q₁₀₀ ročnej veľkej vody. Pre výkon správy vodných tokov je potrebné ponechať pozdĺž oboch brehov kanála Veľké Revišťa - Bežovce územnú rezervu šírky 10 m a pozdĺž ostatných tokov a kanálov 5 m, v zmysle § 49 ods. 2 zák. č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava:

- kanál 070 (evid. č. 5405 003 066), ktorý bol vybudovaný v oku 1969 o celkovej dĺžke 1,281km v rámci stavby "OP a ÚT VSN II./1",
- kanál Galova (evid. č. 5405 011 039), ktorý bol vybudovaný v oku 1978 o celkovej dĺžke 0,390km v rámci stavby "OP VSN II./9".
- kanál Lipový (evid. č. 5405 011 041), ktorý bol vybudovaný v oku 1978 o celkovej dĺžke 0,300km v rámci stavby "OP VSN II./9".

V k.ú. je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom Hydromelioráciám neznámeho vlastníka.

Energetika

Plyn

Obec Tibava má vybudovaný rozvod plynu (stredotlak (STL) a nízkotlak (NTL) DS PN 300kPa a PN2,1 kPa), ktorý je pripojený cez regulačnú stanicu s výkonom RS Tibava 5000 m³/hod a RS Vysoká nad Uhom 3000 m³/hod. Katastrálnom území obce je vedený VTL plynovod DN 100, PN 4 MPa, ktorý zásobuje RS Tibava 5000.

Zásobovanie teplom je na báze plynu alebo pevného paliva.

Energetická sieť

Cez obec Tibava neprechádza koridor elektrického vedenia ZVN 400 kV.

V katastri obce sa nachádzajú nadzemné VVN 110 kV vedenie V_6601 a VN 22 kV vedenie V_543 a 1 kV el. vedenia a transformačné stanice 22/0,4 kV.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou VN vedením V_543 napojeným z elektrickej stanice 110/22 kV Sobrance. Alternatívne je možné lokalitu zásobovať aj z elektrickej stanice 110/22 kV Michalovce.

Pre napájanie odberných elektrických zariadení v záujmovej lokalite sú využívané ako zdroj el. energie tieto trafostanice v majetku VSD, a.s. primárne napájané z VN linky č. V_543:

Obec Tibava:

- TS0462-0001 TS 1/201 Tibava – priehradová TS (PTS) - 250 kVA
- TS0462-0002 TS 2/401 Tibava – 2,5 stĺpová - 250 kVA
- TS0462-0004 TS 4/701 ŠM Tibava - mrežová - 100 kVA

Cudzie TS

- TS0462-0003 TS 3/701 VVaK – 2,5 stĺpová – 100 kVA
- TS0462-0005 TS 5/702 HD Tibava - 4-stĺpová – 160 kVA
- TS0462-0006 TS 6/716 pivnica Tibava - 4-stĺpová – 160 kVA

Sekundárne NN nadzemné vedenia sú vedené je betónových podperných bodoch. Po stožiaroch NN vedenia sú prevedené aj rozvody vonkajšieho obecného osvetlenia, napojeného zo samostatných rozvádzačov RVO pri distribučných trafostaniciach. Rozvod je vzdušný samostatným vodičom AlFe, resp. NFA2X 2x25. Ovládanie je prepojené s regulačným systémom obce.

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený káblovými rozvodmi, reproduktory sú inštalované na oceľových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

Telekomunikácie a internet

Rozvody telefónnej siete vyhovujú súčasným potrebám. Telekomunikačne je obec súčasťou Regionálneho technického centra Východ. Napojenie obce na telekomunikačnú sieť je realizované prostredníctvom uzlového telefónneho obvodu Sobrance, ktorý spadá do tranzitného telefónneho obvodu Michalovce. Telefónni účastníci sú pripojení na digitálnu ústredňu v meste Sobrance.

Na území obce sa nenachádzajú televízne ani rozhlasové vykrývače. Územie obce je pokryté signálmi mobilných operátorov Orange, a.s., Slovak Telecom a O2. Lepšie pokrytie má zabezpečené Orange. Územie obce je taktiež pokryté mikrovlnným pripojením na internet.

V obci je vybudované internetové pripojenie formou optického vlákna v správa LEKOS s. r. o.

Rozhlas a televízia

Príjem televízneho a rozhlasové vysielacia Dubník je na prevažnej časti územia obce dobrý. Príjem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén.

3. Životné prostredie

Najvýznamnejšími faktormi negatívne ovplyvňujúcimi životné prostredie riešeného územia je hluk z dopravy: z cesty I/19 Košice – Michalovce – Sobrance - Ukrajina, cesty II/566 v trase Tibava - Choňkovce - Ubl'a a z cesty III/3801 v trase Tibava - Vojnatina - Porúbka - Kolibabovce - Koromľa - Petrovce.

Ochrana pred povodňami

Základným dokumentom je zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov a vyhláška č. 313/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predbežnom hodnotení povodňového rizika a o jeho prehodnocovaní a aktualizovaní podrobne uvádzajú informácie, ktoré majú byť podkladom na vypracovanie predbežného hodnotenia povodňového rizika (§ 5 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2010 Z. z., § 1 vyhlášky č. 313/2010 Z. z.).

Základným právnym dokumentom ochrany podzemných a povrchových vôd je zákon č. 134/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Z hydrologického hľadiska územie obce spadá do povodia Bodrogu. Západným okrajom katastrálneho územia obce Tibava preteká vodný tok Brezinský potok, ktorý sa pripája v južnej časti na vodohospodársky významný kanál Veľké Revišťa - Bežovce. V juhovýchodnej časti sa na Brezinský potok pripája Kruhový potok, zo západnej časti sa pripája potok Tibavka, na ktorý sa pripája bezmenný pravostranný prítok. Na toku - kanál V. Revišťa - Bežovce je predpokladaná záplavová čiara Q_{100} nebolo v zmysle §46 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. vyhlásené inundačné územie.

Opatrenia na ochranu pred povodňami ustanovuje zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Inundačným územím je podľa §42 zákona č. 184/2002 Z. z. o vodách a zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o vodách) územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta vodného toku, vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu. Rozsah inundačného územia určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodného toku. Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

Ochrana územia proti veľkým vodám vyžaduje venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu plnej projektovanej kapacity prietokových profilov v upravených (regulovaných) úsekoch tokov, pravidelnú údržbu upravených úsekov koryt predovšetkým v zastavanom území obce (odstraňovanie nánosov splavenín z koryt, prirodzene sa vyskytujúcich drevín, kosenie trávnych porastov, údržba priečných objektov atď.).

Starostlivosť o koryto toku Uh a kanála V. Revišťa – Bežovce vyplýva z existujúcej legislatívy a spadá do činností Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., Košice, OZ Povodie Bodrogu a Hornádu. Navrhované úpravy zohľadňujú požiadavky na zabezpečenie povodňovej ochrany sídiel. V intravilánoch sa zabezpečujú úpravy na prietok Q_{100} -ročnej vody a v extravilánoch spravidla na prietok Q_{20} -ročnej vody.

V súčasnosti prebieha kompletizácia výstupov projektu Mapy povodňového ohrozenia (MPO) a mapy povodňového rizika (MPR) SR, v rámci ktorého boli pre geografickú oblasť Kanál Veľké Revišťa - Bežovce - Bežovce rkm 0,200 - 6,00 vypracované MPO a MPR. V prípade realizácie výstavby v lokalite č. 4 a na parcele č. KN C352 nachádzajúce sa v záplavovej oblasti Q_{100} ročnej veľkej vody sa musia zrealizovať adekvátne protipovodňové opatrenia.

Ochrana pred požiarmi

Úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách sa budú aj naďalej vykonávať v spolupráci s Okresným hasičským a záchranným zborom, str. Sobrance.

Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov.

Podľa STN 920400, tabuľka 2, položka 4 (Nevýrobné stavby s plochou nad 2000m², výrobné stavby, sklady v jednopodlažnej stavbe s plochou nad 1000m², otvorene technologické zariadenia s plochou nad 1500m²) je potreba požiarnej vody 25,0 l/s.

Podľa Vyhlášky č.699/2004 Zb. (§4 odst.1) a článku 3.2. normy STN 920400, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopne trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 25,0 l/s . 30 minút = 45 000 l = 45,0 m³.

Navrhovane vodovodne potrubia pre perspektívne lokality výstavby rodinných domov, občianskej vybavenosti sú dimenzované v kap. Vodné hospodárstvo.

Na základe § 15 zákona 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov je obec povinná označovať a trvalo udržiavať voľné nástupné plochy a prízjazdové cesty, ktoré sú súčasťou zásahových ciest, na vykonanie hasiaceho zásahu hasičských jednotiek.

Urbanistické, dopravné a technické riešenie spĺňa príslušné legislatívne ustanovenia t.j. požiadavky prístupu hasiacej techniky, ku všetkým funkčným plochám a budovám:

- každý stavebný objekt (objekty) resp. parcely na ktorých tieto objekty stoja musia byť prístupné z verejných priestorov;
- pri realizácii jednotlivých stavebných objektov musia byť dodržané odstupové vzdialenosti objektov, prípadne musia byť riešené protipožiarne opatrenia,
- navrhnuť požiaru ochranu v súlade so zákonom č. 314/2001 o ochrane pred požiarom Z. z. a Vyhlášky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii.

Odpadové hospodárstvo

Obec je v zmysle zákona o odpadoch č. 79/2015 Z.z. zodpovedná za nakladanie a likvidáciu komunálneho a drobného stavebného odpadu, ktorý vzniká na území obce.

Kategorizácia a zneškodnenie odpadov musí byť zaisťované podľa Zákona č.79/2015 Z.z., zákon o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kategorizácia odpadov je prevedená podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 365/2015 - KATALÓG ODPADOV. V prípade vyskytnutia odpadov s iným zaradením bude prevedená kategorizácia a likvidácia podľa vyššie uvedeného.

Zber komunálneho odpadu v obci sa realizuje do 110 l zberných nádob (KUKA). Zber odpadu realizuje na skládku nie nebezpečného odpadu zmluvný partner. So separáciou komunálneho odpadu obec začala v roku 2005. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje zmluvný odberateľ. Separovaný zber KO (papier, plasty, textil, kovové obaly a sklo) sa realizuje podľa harmonogramu.

Ovzdušie

K potencionálnym prevádzkovateľom so stredným zdrojom znečistenia možno zaradiť areál skládky odpadu a zariadenia na zber vyseparovaného odpadu.

Potencionálnymi prevádzkovateľmi s malým zdrojom znečistenia ovzdušia sú osoby právnické aj fyzické s oprávnením na podnikanie. Títo zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Na celkovú kvalitu ovzdušia má vplyv smer emisií z komínov, ktorý závisí od meteorologických podmienok, hlavne od smeru prevládajúcich vetrov. V obci sa nenachádza potencionálny prevádzkovateľ so stredným zdrojom znečistenia nakoľko družstvo, ktoré sa zaoberalo chovom hospodárskych zvierat a čiastočne rastlinnou výrobou je mimo prevádzky a dané znečistenie by nastalo iba pri jeho obnove. Potencionálnymi prevádzkovateľmi s malým zdrojom znečistenia ovzdušia sú osoby právnické aj fyzické s oprávnením na podnikanie. Títo zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Sídlo je plynofikované.

Realizáciou nových zdrojov a úpravou, rekonštrukciou a zmenou vykurovacích médií za ušľachtilé palivá u existujúcich zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám uvedených legislatívnych noriem sa naplnia ciele podľa medzinárodných záväzkov:

- zníženie prekračovania kritických záťaží a depozícií síry a oxidov dusíka,
- zníženie emisií oxidov síry, oxidov dusíka, prchavých organických látok, ťažkých kovov a perzistentných

látok,

- zníženie emisií znečisťujúcich látok z malých zdrojov a dopravy, spôsobujúcich lokálne znečistenie ovzdušia,
- ochrana ozónovej vrstvy Zeme – príspevok Slovenskej republiky.

Obytné prostredie

Pri ďalšom rozvoji sídla je potrebné rešpektovať tieto pásma hygienickej ochrany (PHO):

- Pásma hygienickej ochrany 50 m od oplotenia cintorína sa stanovuje v zmysle § 15 odst. 7 zákona 131/2010 Z.z.. V zmysle § 36 odst. (3) zákona č. 131/2010 Z.z. sa v ochrannom pásme môžu umiestňovať len tie budovy, ktoré boli schválené v územnom pláne pred 1.11.2005. Budovy postavené v ochrannom pásme do 50 m od pohrebiska pred 1.11.2005 zostanú zachované.
- PHO poľnohospodárskeho družstva 200 m od objektu s ustajnením.
- Ochranné pásmo - pre potreby údržby ponechať pozdĺž významných vodohospodárskych vodných tokov (kanál Veľké Revišťa - Bežovce, Breznický potok, Kruhovský potok) nezastavaný priestor šírky 10,0 m a pozdĺž brehov drobných vodných tokov (Tibavka) nezastavaný priestor šírky 5,0 m v zmysle zákona o vodách §49 ods. 2. zák. č. 364/2004 Z.z v znení neskorších predpisov.
- Cestné ochranné pásmo 50 m cesty tr. I.; 25 m cesty tr. II.; 20m cesty tr. III..
- Ochranné pásmo 10m vzdušného 22 kVA VN elektrického vedenia a 20m vzdušného 110 kVA VVN elektrického vedenia.

S kvalitou obytného prostredia súvisí aj stav zelene v sídle. Celkovo je zeleň na dostatočnej úrovni

Územie vyžadujúce zvýšenú ochranu

V riešenom území sa nachádzajú plochy, ktoré si vyžadujú zvýšenú ochranu:

- Biokoridor: Regionálny biokoridor (RB/2) Regionálny biokoridor (RB/2) kanál Revišťa - Bežovce - Pod Hrunom - Močiar pri Svätuši - Močiar pri Kristoch - Tašulský les (k.ú. Tibava).
- Biocentrum: Regionálne biocentrum Pod Hrunom (RBc/6) (k.ú. Tibava).
- Historický park a chránené stromy.
- Vinohrady - vinice.

4. Samospráva

4.1. Samospráva obce

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická alebo fyzická osoba. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia:

- orgánmi obce,
- miestnym referendom,
- zhromaždením obyvateľov obce.

Orgánmi obce sú:

- obecné zastupiteľstvo,
- starosta obce.

Pri obecnom zastupiteľstve pôsobia komisie:

- protipovodňová a protipožiarna - 5 členovia,
- na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov – 7 členovia,
- inventarizačná a technická – 3 členovia,
- krízový štáb obce – 5 členov.

Tabuľka č. 23 – Obecný úrad

Oddelenie	Počet zamestnancov
Administratíva OÚ	1
Hlavný kontrolór obce	1
Technický pracovník obce	1
Pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci MŠ	3

Zdroj: Obecný úrad Tibava

4.2. Rozpočet obce

Rozpočet obce je základom finančného hospodárenia obce v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy.

Tabuľka č. 24 – Rozpočet obce

Príjmy/Výdavky	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Bežné príjmy	122000	115000	115000	147956	172283
Bežné výdavky	116080	108599	108599	135114	161010
Kapitálové príjmy	65460	0	0	0	176781
Kapitálové výdavky	73230	61952	61952	0	14400
Príjmové FO	1850	55551	55551	0	0
Výdavkové FO	0	0	0	0	50000
Príjmy celkom	189310	170551	170551	147956	349064
Výdavky celkom	189310	170551	170551	135114	225410

Zdroj: Obecný úrad Tibava

Hospodárenie obce sa riadi podľa schváleného rozpočtu na príslušný rozpočtový rok. V roku 2016 bol výsledkom rozpočtového hospodárenia z bežného a kapitálového rozpočtu obce a z finančných operácií 97301,89 Ušetrené finančné prostriedky z kapitálového rozpočtu budú použité na investičné akcie, rozvoj obce..

4.3. Analýza externého prostredia

Vonkajšie prostredie je určované Európskou úniou a legislatívou Slovenskej republiky. V danej oblasti je smerodajný najmä Národný plán reforiem Slovenskej republiky platný pre roky 2014 a 2015. Jedná sa o opatrenia, ktoré sa vláda zaviazala plniť v nasledujúcom období:

Konsolidačné opatrenia 2015-2017

- Ročné zúčtovanie Sociálnej poisťovne.
- Úspory na mzdách (ESO).
- Úspory na medzispotrebe (ESO).

Efektívnosť verejných výdavkov

- Transformácia a zlučovanie podriadených organizácií kapitol štátneho rozpočtu v rámci ESO.
- Zlepšenie finančného riadenia a hospodárenia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.
- Vyrovnané hospodárenie fakultných a univerzitných nemocníc.
- Implementácia prvej fázy e-health eSO1.
- Výdavkové priority - zvýšenie miezd učiteľom, zamestnancom úradov práce, kapacít materských škôl.
- Výstavba diaľnic.

Boj proti daňovým podvodom a analytické kapacity

- Tretia etapa akčného plánu formou opatrení na zlepšenie výberu daní: najmä centralizácia informácií z mýtného systému, registra motorových vozidiel a obyvateľstva, prístup k informáciám o účtoch prešetrovaných osôb a firiem. Zavedenie insolvenčného registra, registra diskvalifikovaných osôb a ratingu daňových subjektov. Okrem toho sa zriadia špecializované senáty na krajských súdoch so zameraním na daňovú oblasť.
- Posilnenie analytických kapacít a vybudovanie analytickej jednotky na Finančnej správe SR.
- Zverejňovanie platenia DPPO.

Služby zamestnanosti, dlhodobá nezamestnanosť

- Prioritizovanie poradenských a individualizovaných verejných služieb zamestnanosti vrátane zvýšenia ich administratívnych kapacít s cieľom zlepšenia prístupu k zamestnaniu pre dlhodobo nezamestnané osoby, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, starších ľudí a žien.
- Poskytovanie kariérneho poradenstva pre dospelých na zlepšenie uplatniteľnosti na trhu práce.
- Centralizácia databázy uchádzačov o zamestnanie a poberateľov sociálnych dávok, kompletizácia a prepojenie s relevantnými inštitúciami.
- Analýza čistej účinnosti a efektívnosti výdavkov jednotlivých opatrení aktívnej politiky trhu práce.
- Posilnenie finančných motivácií zamestnať sa - súbeh dávky v hmotnej núdzi a mzdy.

Predškolské zariadenia

- Budovanie nových zariadení služieb starostlivosti o dieťa.
- Rozšírenie kapacít materských škôl, rozšírenie existujúcich foriem výchovy a vzdelávania o prípravné triedy materskej školy a zvýšenie časovej dotácie pre predškolské vzdelávanie.

Nezamestnanosť mladých

- Prijatie systému záruk pre mladých ľudí do 29 rokov.
- Identifikácia sektorovej potreby zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom Národnej sústavy povolání (NSP).

Výskum a vývoj

- Opatrenia z Akčného plánu stratégie RIS3.
- Transparentnosť regulácie sieťových odvetví.
- Hodnotenie potreby ďalšej regulácie.
- Zverejňovanie analýzy ku všetkým zásadnejším zmenám politík regulačného obdobia.
- Vybudovanie dátového centra na webovom sídle URSO.

Prepájanie sústav a sietí

- Prepojenie plynárenských sietí s Poľskom a Maďarskom.
- Prepojenie elektrizačných sústav s Maďarskom.

Energetická efektívnosť v podnikoch

- Podpora energetických auditov pre malé a stredné firmy.
- Implementácia smernice o energetickej efektívnosti.

Verejná služba

- Reforma štátnej služby.
- Model prevádzky Integrovaných obslužných miest.
- Grantový program pre posilnenie analytických kapacít vo VS.
- ESO - Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa.

Justícia

- Skrátene dĺžky súdneho konania.
- Elektronický súdny spis.
- Zavedenie elektronickej Zbierky zákonov SR.

4.4. STEEP Analýza

Externé prostredie je prostredie, na ktoré obec nemá vplyv a nemôže ho nijakým spôsobom ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obec a tá nemá inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Táto analýza predvída budúci možný vývoj a oblasti, ktoré môžu ovplyvniť riešenie problémov, plánov a výziev, ktoré si obec zadefinovala, ako prioritné pre svoj rozvoj.

Tabuľka č. 25 – STEEP Analýza

Sociálna oblasť	Technologická oblasť	Ekonomická oblasť
Demografické zmeny obyvateľstva	Využívanie IKT, inovácií, kreatívneho priemyslu, moderných alternatívnych technológií	Využívanie štrukturálnych fondov EÚ, grantov na realizáciu investičných a neinvestičných rozvojových projektov
Absencia adekvátneho prepojenia vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce	Zlepšovanie kvality služieb verejnej správy pre verejnosť	Investičné príležitosti pre zamestnávateľov a podnikateľov
Nárast kriminality, chudoby, MRK	Rast výskumu, vývoja, inovácií	Dobudovanie infraštruktúry
Ekologická oblasť	Politická oblasť	Hodnotová oblasť
Objavenie dosiaľ neidentifikovaných ekologických zdrojov znečistenia	Pripravenosť Vlády SR na čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ	Propagácia európskych demokratických princípov, hodnôt, tolerance, spolupatričnosti a vzájomnej spolupráce
Zhoršenie kvality podzemných vôd a nedostatok pitnej vody	Podpora Vlády SR podnikateľskému prostrediu, cestovnému ruchu	Vytrácanie základných morálnych hodnôt, rodinnej a medzigeneračnej súdržnosti, nárast radikalizmu a extrémizmu
Zhoršenie kvality ovzdušia	Presúvanie kompetencií štátu na samosprávy bez primeranej finančnej podpory	Zmena postojov obyvateľov obce a záujem o veci verejné

Zdroj: Obecný úrad Tibava

4.5. SWOT Analýza

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky obce a jej územia z pohľadu vnútorného prostredia. Z pohľadu vonkajších vplyvov boli zadefinované príležitosti a ohrozenia prioritných rozvojových oblastí. Na základe tejto analýzy budú formulované hlavné rozvojové ciele. Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále meniacom sa vonkajšom prostredí, určiť smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu je v súčasnosti pre obec Tibava nevyhnutná. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov k uskutočneniu rozvojového zámeru a rozbor príležitostí a ohrození z vonkajšieho prostredia (potreby obyvateľov a ostatných subjektov pôsobiach na území obce).

Tabuľka č. 26 – SWOT Analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ blízkosť obce od mesta Sobrance ➤ blízkosť obce od štátnej hranice s Ukrajinou ➤ voľné stavebné pozemky ➤ vybudovaná kanalizácia ➤ vhodné klimatické podmienky a pretrvávajúca tradícia poľnohospodárstva ➤ vhodné podmienky a pretrvávajúca tradícia v oblasti vinohradníctva ➤ atraktívne prostredie pre rozvoj cestovného ruchu ➤ zastúpenie zariadení občianskej vybavenosti (historický park, športový areál, kultúrny dom ...) ➤ bohaté kultúrne, športové a cirkevné tradície ➤ kvalifikovaná pracovná sila ➤ využívanie aktívnych prác ➤ separácia odpadu ➤ zdravší životný štýl na vidieku ➤ spracované aktuálne rozvojové dokumenty ➤ udržiavanie partnerských vzťahov na miestnej a regionálnej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zlý technický stav peších komunikácií ➤ absentujúce cyklotrasy ➤ zastaralý miestny rozhlas ➤ chýbajúca stratégia podpory MSP ➤ vysoká nezamestnanosť obyvateľov obce ➤ nepriaznivá kvalifikačná štruktúra nezamestnaných ➤ málo pracovných príležitostí na vidieku ➤ nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom EÚ ➤ chýbajúce zdravotnícke služby v obci ➤ absencia ubytovacích a turistických zariadení ➤ nedostatočná propagácia obce v oblasti cestovného ruchu ➤ finančne náročná výstavba a rekonštrukcia technickej a dopravnej infraštruktúry ➤ nedostatočné zabezpečenie proti kriminalite a vandalizmu ➤ zastaralý vodovod v zlom technickom stave
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostatok úrodnej pôdy vhodnej na rozvoj poľnohospodárstva ➤ ekologické poľnohospodárstvo (ekofarmy) ➤ vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva ➤ zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku a pretrvávajúci vysoký záujem o bývanie ➤ manuálna zručnosť obyvateľov ➤ diverzifikácia ekonomickej základne vidieka využitím prírodných a kultúrnych hodnôt ➤ zlepšenie demografickej štruktúry vytvorením podmienok a zatriaktívnením regiónu pre mladé rodiny ➤ rozvoj malého a stredného podnikania súvisiaceho s cestovným ruchom a tradičnými remeslami, s maximálnym využitím podporných programov ➤ širšie využitie súčasného potenciálu športových a kultúrnych zariadení ➤ budovanie cyklistických trás a infraštruktúry ➤ získanie strategického investora do regiónu ➤ možnosť získania finančných prostriedkov z EÚ a národných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ málo investícií pre rozvoj cestovného ruchu ➤ nedostatočný rozvoj podnikateľskej infraštruktúry ➤ nevybudovaná infraštruktúra pre cestovný ruch ➤ odliv mladých kvalifikovaných odborníkov ➤ znižovanie reálnej úrovne príjmov miestnych rozpočtov, čo môže obmedziť financovanie rozvojových projektov z programov EÚ a iných zdrojov ➤ nárast nezamestnanosti ➤ nedostatočná ochota obyvateľstva prispôbiť sa novým podmienkam a nárokom ➤ zhoršujúca sa kriminalita ➤ zvyšovanie počtu obyvateľov žijúcich na hranici chudoby

Zdroj: Obecný úrad Tibava

STRATEGICKÁ ČASŤ

PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO

A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE TIBAVA

5. Strategická časť

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nadväzuje na analytickú časť. Obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik i vonkajších vplyvov a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia. V spolupráci s miestnymi obyvateľmi boli prostredníctvom dotazníkového prieskumu identifikované silné a slabé stránky dotknutého územia. Zároveň boli stanovené aktuálne príležitosti, ktoré môžu vplývať ako hybná sila na rozvoj a tiež riziká alebo ohrozenia, ktoré by rozvoj spomaľovali alebo v určitých kritických situáciách značne obmedzili. Boli stanovené základné problémové oblasti, ktoré boli premietnuté do identifikácie základných potrieb územia. Pri zohľadnení týchto skutočností bola následne na pracovnom stretnutí navrhnutá strategická vízia územia, ktorá definuje predstavu miestnych obyvateľov o budúcom želanom stave svojho územia.

5.1. Vízia obce

Pri stanovení vízie obce sme prihliadali na fakt, že sa pristupuje k dlhodobému horizontu na 10 – 15 rokov. Vízia by mala byť v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického kraja. V komparácii s ostatnými členskými štátmi EÚ dosiahla SR za posledné viac ako dve dekády dynamického hospodárskeho a sociálneho vývoja významný spoločenský pokrok. Postupnou realizáciou rozvojových projektov, podporných programov, vrátane štrukturálnych reforiem a systémových zmien, dochádzalo k modernizácii a modifikácii odvetvovo-sektorovej štruktúry hospodárstva, ako i konvergencii SR k ekonomicky vyspelým štátom. Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto:

„Slovensko ako krajina s vysokou kvalitou života občanov vo všetkých regiónoch. Regionálna politika umožňujúca každému regiónu využívať svoje danosti na prospech svojho trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja, a tým rozvoja Slovenskej republiky ako vysoko vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného štátu, sebavedomého člena Európskej únie.“

Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov. Očakáva sa, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

Vízia PHSR Košického samosprávneho kraja pre roky 2016 – 2022 je nasledujúca:

„Vzájomná spolupráca jednotlivých aktérov z akademickej, podnikateľskej a verejnej obce s cieľom mobilizácie sociálneho kapitálu obyvateľov Košického kraja pri hľadaní riešení aktuálnych problémov v oblasti regionálneho rozvoja.“

S ohľadom na vyššie uvedené dokumenty na národnej a regionálnej úrovni, si obec Tibava určila nasledujúcu víziu:

„Dobudovanie základnej infraštruktúry, rozvoj prírodného a kultúrneho potenciálu územia a zabezpečenie všestranného rozvoja obce a zlepšenie životných podmienok miestnych obyvateľov.“

5.2. Formulácia a návrh stratégie

V procese prípravy stratégie je pre presnejšie potreby programového obdobia 2017-2025 vhodné stanoviť strategický cieľ (globálny cieľ), ktorý povedie k naplneniu dlhodobej vízie rozvoja obce zameranej na rozvoj v programovom období 2017-2025. V tejto súvislosti je potrebné brať do úvahy hlavné ciele stratégie „Európa 2020“.

Hlavný cieľ	Indikátor
1. Zamestnanosť	
Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20-64 rokov zo súčasných 65% na minimálne 72%	Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 rokov
2. Výskum a vývoj	
Dosiahnuť cieľ investovať do výskumu a vývoja 3 % HDP najmä zlepšovaním podmienok pre investície súkromného sektoru do výskumu a vývoja	Hrubé domáce výdavky na vedu a výskum (GERD)/výskum
3. Zmena klímy a energetická udržateľnosť	
Znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 13% v porovnaní s úrovňami z roku 2005	Emisie skleníkových plynov
Zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie o 14%	Podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie
Zvýšiť energetickú účinnosť o 11%	Energetická účinnosť ekonomiky
4. Vzdelávanie	
Znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6%	Počet ľudí, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku
Zvýšiť podiel obyvateľstva s ukončeným VŠ vzdelaním zo súčasných 27% na minimálne 40%	Počet študentov podľa pohlavia vo veku 30-34 rokov
5. Boj proti chudobe	
Znížiť počet obyvateľov, ktorí sú ohrození chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2%	Počet ľudí žijúcich pod hranicou chudoby alebo sociálne vylúčené osoby
	Energetická účinnosť ekonomiky

Stratégia zároveň identifikovala nové mechanizmy na povzbudenie rastu a tvorby pracovných miest. Bližšie sa im venuje v 7 hlavných iniciatívach:

Inteligentný rast

- Digitálna agenda pre Európu
- Inovácia v Únii
- Mládež v pohybe

Udržateľný rast

- Európa efektívne využívajúca zdroje
- Priemyselná politika vo veku globalizácie

Inkluzívny rast

- Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta
- Európska platforma na boj proti chudobe

Finančné prostriedky EÚ zamerané na rozvoj vidieka sú zabezpečené z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). Spolu so štrukturálnymi fondmi EÚ (EFRR, ESF a KF) a Európskym námorným a rybárskym fondom (ENRF) spoločne predstavujú európske štrukturálne a investičné fondy (ESIF). Z týchto fondov bude podpora EÚ na Slovensku financovaná prostredníctvom nasledovných operačných programov:

- OP Výskum a inovácie
- OP Integrovaná infraštruktúra,
- OP Ľudské zdroje,
- OP Kvalita životného prostredia
- Integrovaný regionálny OP,
- OP Efektívna verejná správa,
- OP Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- OP Rybné hospodárstvo.

Pre stanovenie strategického cieľa obce sa zdá najpriateľnejšie prevziať filozofiu a snažiť sa priblížiť k strategickým cieľom vyplývajúcim z Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Uznesenie Vlády SR č. 222, máj 2014). Uvedený materiál je v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi (vrátane dokumentu Európa 2020), v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2014–2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. Prostredníctvom nástrojov politiky rozvoja tento dokument nadväzuje aj na realizáciu rozvojových programov financovaných zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov financovania. Aktualizácia národnej stratégie hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné v súlade so stratégiou „Európa 2020“ kľásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

„Strategickým cieľom rozvoja obce Tibava do roku 2025 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie:

- kvality života obyvateľov obce,
- atraktivity a vybavenosti obce,
- konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja“.

Formulár – Tabuľka strategických cieľov a opatrení

PRIORITNÉ OSI		
PO1	PO2	PO3
Prioritná oblasť – sociálna	Prioritná oblasť – hospodárska	Prioritná oblasť - environmentálna
Cieľom sociálnej oblasti je podporovať rozvoj, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie.	Cieľom hospodárskej oblasti je zlepšiť vzhľad, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce a tým zabezpečiť vhodné podmienky pre život miestnych obyvateľov, rozvoj podnikania, investícií a cestovného ruchu.	Cieľom environmentálnej oblasti je realizovať aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, efektívnemu systému odpadového hospodárstva.
Sociálna starostlivosť	Podnikateľské prostredie a MPS	Environmentálna infraštruktúra
	Technická infraštruktúra	Protipovodňová ochrana
	Cestovný ruch	Odpadové hospodárstvo

Zdroj: Obecný úrad Tibava

Tabuľka č. 27 – Stratégia obce Tibava na roky 2017 - 2025

PRIORITNÉ OSI		
PO1	PO2	PO3
Oblasť sociálnej starostlivosti	Oblasť podnikateľského prostredia a MSP	Oblasť environmentálnej infraštruktúry
Opatrenie 1.1. Znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce	Opatrenie 2.1. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	Opatrenie 3.1. Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd, ovzdušia a energie
Opatrenie 1.2. Rozvoj spolupráce, vytváranie a podpora partnerstiev		
Opatrenie 1.3. Poskytovanie služieb obyvateľom, seniorom, bývajúcim v obci		
	Oblasť technickej infraštruktúry	Oblasť odpadového hospodárstva
	Opatrenie 2.2. Modernizácia dopravnej cestnej (automobilovej a pešej) infraštruktúry.	Opatrenie 3.2. Efektívne odpadové hospodárstvo
	Opatrenie 2.3. Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov a priestranstiev	Opatrenie 3.3. Odstránenie nelegálnych skládok
	Opatrenie 2.4. Bezpečnosť a ochrana obyvateľov a majetku obce.	
	Oblasť cestovného ruchu	Oblasť protipovodňovej ochrany
	Opatrenie 2.5. Zatraktívnenie intravilánu obce	Opatrenie 3.4. Ochrana obyvateľov pred povodňami
	Opatrenie 2.6. Podpora cestovného ruchu propagovaním a informovanosti o obci	
		Oblasť zvýšenia povedomia obyvateľov - ochrana prírody, krajiny a environmentálnej osvetly
		Opatrenie 3.4 Zlepšenie environmentálneho povedomia obyvateľov

Zdroj: Obecný úrad Tibava

PROGRAMOVÁ ČASŤ

PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO

A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE TIBAVA

6. Programová časť

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritným oblastiam. Zmyslom programovej časti je jej príspevok k splneniu stanoveného strategického cieľa obce.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh ukazovateľov je hodnotenie programu rozvoja. Po schválení dokumentu sa pozornosť obce sústreďuje na hľadanie možností financovania jednotlivých projektov a efektívne využívanie týchto možností.

6.1. Opatrenia a projekty

Obec Tibava sa v nasledujúcom období 2017 – 2025 rozhodla venovať trom prioritným oblastiam a to sociálnej, hospodárskej a environmentálnej. Špecifikácia opatrení a navrhované aktivity a projekty sú uvedené v tabuľke opatrení, projektov, aktivít a priorit podľa oblastí.

Tabuľka č. 28 – Tabuľka priorit, opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

PRIORITNÁ OBLASŤ 1 - SOCIÁLNA OBLASŤ	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
Opatrenie 1.1 Znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce	1.1.1 Spolupráca s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu
	1.1.2 pomoc a podpora mladým pri začatí podnikania a pomoc pri samozamestnávaní
Opatrenie 1.2 Rozvoj spolupráce	1.2.1 Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni
	1.2.2 Rozvoj cezhraničnej spolupráce
Opatrenie 1.3. Poskytovanie služieb obyvateľom, seniorom, bývajúcim v obci	1.3.1. Zabezpečenie rozvozu stravy seniorom
	1.3.2. vytvorenie klubových priestorov pre seniorov
PRIORITNÁ OBLASŤ 2 HOSPODÁRSKA OBLASŤ	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
Opatrenie 2.1. Podporovať podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti	2.1.1 Vytváranie verejno-súkromných partnerstiev a rozvoj spolupráce verejného a súkromného sektora
	2.1.2 Podpora vzniku malých prevádzok – pravidelné stretnutia s malými podnikateľmi, pomoc pri riešení legislatívnych podmienok
	2.1.3 Podpora projektov spolupráce – tvorba spoločných projektov s miestnymi podnikateľmi na podporu podnikania
Opatrenie 2.2. Modernizácia dopravnej cestnej infraštruktúry	2.2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií
	2.2.2 Výstavba chodníkov a parkovísk

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce Tibava
na roky 2017-2025

	2.2.3 Rekonštrukcia mostov
	2.2.4 Rekonštrukcia autobusových zastávok pre prímestskú dopravu
Opatrenie 2.3. Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov a priestranstiev	2.3.1 Modernizácia budovy kultúrneho domu
	2.3.2 Rekonštrukcia domu smútku a areálu cintorína
	2.3.3 Rekonštrukcia hracej plochy pre využitie športových podujatí a budov súvisiacich so športom
	2.3.4 Rekonštrukcia budovy starej školy s vytvorením priestorov pre mládež – centrum mladých
Opatrenie 2.4. Bezpečnosť a ochrana obyvateľov a majetku obce	2.4.1 Rekonštrukcia obecného rozhlasu
	2.4.2 Vybudovanie kamerového systému
	2.4.3 Rekonštrukcia a vybavenie hasičskej zbrojnice
Opatrenie 2.5. Zatraktívnenie intravilánu obce	2.5.1 Úprava centrálnej časti obce – revitalizácia verejných priestranstiev
	2.5.2 Vybudovanie oddychovej zóny a rozšírenie historického parku
Opatrenie 2.6. Podpora cestovného ruchu	2.6.1 Organizácia kultúrnych podujatí a organizovanie záujmových podujatí v priestoroch kultúrneho domu
	2.6.2 Propagačná a osvetová činnosť – tlač letákov a propagačných materiálov, inovácia webovej stránky

PRIORITNÁ OBLASŤ 3 – ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
Opatrenie 3.1. Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd, ovzdušia a energie	3.1.1 Rekonštrukcia obecných objektov za účelom zníženia energetickej náročnosti ich prevádzkovania
Opatrenie 3.2. Efektívne odpadové hospodárstvo	3.2.1 Výstavba obecného kompostoviska a zabezpečenie technického vybavenia (kontajnery, kompostéry)
Opatrenie 3.3. Ochrana obyvateľov pred povodňami	3.3.1 Vypracovanie plánu protipovodňových opatrení
	3.3.2 Úprava koryta miestneho potoka
Opatrenie 3.4 Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva	3.4.1 Podpora projektov a aktivity v oblasti ochrany prírody a krajiny a environmentálnej osvetu

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

6.2. Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Ukazovatele výsledkov a dopadov sú spracované v nižšie uvedenej tabuľke. Ukazovatele sú rozdelené do dvoch kategórií:

- Ukazovateľ výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine,
- Ukazovateľ dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Tabuľka č. 29 – Tabuľka ukazovateľov výsledku a dopadu

Názov	Definícia	Informačný zdroj	Merná jed. MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2016	2022
Opatrenie 1.1.					
1.1.1 Spolupráca s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu.					
Výsledok	Počet vytvorených projektov	Samospráva	Počet	3	10
Dopad	Počet začlenených dlhodobo nezamestnaných	Samospráva	Počet	3	10
1.1.2 Pomoc a podpora mladým pri začatí podnikania a pomoc pri samozamestnávaní					
Výsledok	Počet vytvorených projektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Počet zamestnaných mladých	Samospráva	Počet	0	5
Opatrenie 1.2					
1.2.1 Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni					
Výsledok	Počet vytvorených projektov spolupráce	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Nadviazanie partnerských vzťahov a výmena skúseností				
1.2.2 Rozvoj cezhraničnej spolupráce					
Výsledok	Počet vytvorených projektov spolupráce	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	nadviazanie partnerských vzťahov a výmena skúseností				
Opatrenie 1.3.					
1.3.1 Zabezpečenie rozvozu stravy seniorom					
Výsledok	Počet osôb odoberajúcich stravu	Samospráva	Počet	20	20
Dopad	Starostlivosť o osamelých občanov				
Opatrenie 2.1.					
2.1.1 Vytváranie verejno-súkromných partnerstiev a rozvoj spolupráce verejného a súkromného sektora					
Výsledok	Počet vytvorených partnerstiev	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	nadviazanie partnerských vzťahov, účasť súkromného partnera na dianí obce, výmena skúseností				
2.1.2 Podpora vzniku malých prevádzok – pravidelné stretnutia s miestnymi podnikateľmi na podporu podnikania					
Výsledok	Počet stretnutí	Samospráva	Počet	0	5
Dopad	Počet zriadení malých prevádzok	Samospráva	Počet	0	1

2.1.3 Podpora projektov spolupráce – tvorba spoločných projektov s miestnymi podnikateľmi na podporu podnikania v obci					
Výsledok	Počet vytvorených projektov spolupráce	Samospráva	Počet	0	3
Dopad	Počet vytvorených prevádzok poskytujúcich služby obyvateľstvu	Samospráva	Počet	0	2
2.2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií					
Výsledok	Počet zrekonštruovaných bm	Samospráva	bm	0	1000 bm
Výsledok	Počet vybudovaných bm	Samospráva	bm	0	500 bm
Dopad	eliminácia dopravných kolízií, zlepšenie kvality krytov komunikácií, zníženie poškodzovania majetku obce a obyvateľov, zvýšenie ochrany majetku				
2.2.2 Výstavba chodníkov a parkovísk					
Výsledok	Počet vybudovaných chodníkov bm - centrum obce - začiatok obce	Samospráva	Počet	0 bm 0 bm 0 bm	1500 bm 1000 bm 500 bm
Výsledok	Počet parkov. miest - centrum obce - cintorín	Samospráva	Počet	6 10	25 25
Dopad	zvýšenie bezpečnosti chodcov, zvýšenie kvality krytov chodníkov a vytvorenie dostatočného množstva parkovacích miest				
2.2.3 Vybudovanie mostov a lávok					
Výsledok	Počet vybudovaných mostov a lávok	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zabezpečenie bezpečného pohybu občanov				
2.2.4 Rekonštrukcia autobusových zastávok pre prímestskú dopravu					
Výsledok	Počet zrekonš. /vyb. Zastávok	Samospráva	Počet	0	2
Dopad	Zabezpečenie ochrany obyvateľov pred poveternostným vplyvom				
Opatrenie 2.3					
2.3.1 Rekonštrukcia a modernizácia budovy kultúrneho domu					
Výsledok	Počet zrek. objektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zvýšenie kvality poskytovania služieb, estetická funkcia				
2.3.2 Rekonštrukcia domu smútku a areálu cintorína					
Výsledok	Počet zrekonšt. objektov	Samospráva	Počet	0	1
Výsledok	Areál cintorína	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zvýšenie kvality poskytovania služieb, estetická funkcia				
2.3.3. Rekonštrukcia hracej plochy pre využitie športových podujatí a budov súvisiacich so športom					
Výsledok	Počet zrek. objektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zlepšenie stavebnotechnického stavu, zvýšenie kvality povrchov a zariadení, estetická funkcia				
2.3.4. Rekonštrukcia budovy starej školy s vytvorením priestorov pre mládež - centrum mladých					
Výsledok	Počet zrek. objektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zlepšenie stavebnotechnického stavu, zmena funkčného využitia stavby, zvýšenie kvality povrchov a zariadení, estetická funkcia				

Opatrenie 2.4					
2.4.1 Rekonštrukcia verejného osvetlenia, rekonštrukcia obecného rozhlasu					
Výsledok	Počet vymenených svetidiel	Samospráva	Počet	120	150
Dopad	Zníženie nákladov na spotrebu el. energie, zvýšenie bezpečnosti chodcov a premávky				
Dopad	Zvýšenie informovanosti obyvateľov obce				
2.4.2 Vybudovanie kamerového systému					
Výsledok	Počet osadených kamier	Samospráva	Počet	0	15
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti občanov, majetku obce a občanov, zníženie výskytu vandalizmu				
2.4.3 Rekonštrukcia a vybavenie hasičskej zbrojnice					
Výsledok	Počet zrekonšt. objektov	Samospráva	Počet	0	1
Výsledok	Počet vybudovaných objektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zlepšenie stavebnotechnického stavu objektu , zabezpečenie vybavenosti s cieľom zvýšenia kvality zásahov pri požiaroch				
Opatrenie 2.5					
2.5.1 Úprava centrálnej časti obce – revitalizácia verejných priestorov					
Výsledok	Počet revitalizovaných zón	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zvýšenie atraktívnosti obce, vytvorenie podmienok pre stretávanie obyvateľov obce navzájom pri kultúrnych a spoločenských podujatiach				
2.5.2 Vybudovanie oddychovej zóny					
Výsledok	Počet vytvorených odd. zón	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Vytvorenie oddychovej zóny pre zlepšenie kvality života obyvateľov				
Opatrenie 2.6					
2.6.1 Organizácia kultúrnych podujatí a organizovanie záujmových podujatí v priestoroch obecnej knižnice					
Výsledok	Počet vytvorených projektov – podujatí	Samospráva	Počet	0	5
Dopad	stretávanie sa s občanmi navzájom, zlepšenie medziľudských vzťahov				
2.6.2 Propagačná a osvetová činnosť – tlač obecnej knihy, letákov a propagačných materiálov, inovácia webovej stránky					
Výsledok	Počet vytvorených projektov (aktivít podujatí)	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	zvýšenie povedomia obyvateľstva, zvýšenie atraktívnosti obce v cestovnom ruchu				
Opatrenie 3.1					
3.1.1 Vybudovanie obecnej kanalizácie					
Výsledok	Počet vybudovanej kanalizácie v bm	Samospráva	bm	3000	4000 bm
Dopad	Zlepšenie životného prostredia, zabránenie nelegálnemu vypúšťaniu odpadových vôd				
3.1.2 Rekonštrukcia obecných objektov za účelom zníženia energetickej náročnosti ich prevádzkovania					
Výsledok	Počet zrekonštruov. objektov	Samospráva	Počet	0	2
Dopad	Zlepšenie stavebno technického stavu obecného majetku, zníženie energetickej náročnosti, úspora energie				

Opatrenie 3.2					
3.2.1 Výstavba obecného kompostoviska a zabezpečenie technického vybavenia					
Výsledok	Množstvo triedených komodít, nákup techniky	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zvýšenie ochrany životného prostredia, eliminácia divokých skládok				
Opatrenie 3.3.					
3.3.1 Vypracovanie plánu povodňových opatrení					
Výsledok	Počet vypracovaných plánov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zvýšenie opatrení proti živelným udalostiam s cieľom ochrany života a majetku				
3.3.2 Úprava koryta miestneho potoka					
Výsledok	Počet vytvorených projektov	Samospráva	Počet	0	1
Dopad	Zlepšenie technického stavu, zlepšenie prietoknosti miestneho potoka				
Opatrenie 3.4					
3.4.1 Podpora projektov a aktivity v oblasti ochrany prírody a environmentálnej osvet					
Výsledok	Počet vytvorených projektov	Samospráva	Počet	0	2
Dopad	zvýšenie povedomia obyvateľstva v oblasti osvet v oblasti ochrany životného prostredia				

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

REALIZAČNÁ ČASŤ

PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO

A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE TIBAVA

7. Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce s formou akčných plánov. Realizácia predpokladá zabezpečenie činností na úrovni programu a na úrovni projektov. Realizácia začína po vypracovaní a schválení dokumentu v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas jeho platnosti v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja samospráva (obec, mesto, VÚC). Podľa par. 12 Zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja: „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Obec Tibava má v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja dostatočné skúsenosti na programovej aj projektovej úrovni: z prípravy a realizácie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov v Programovom období 2007-2013, z prípravy a realizácie projektov financovaných z rôznych dotačných titulov v rokoch 2007-2013.

7.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Obecné zastupiteľstvo

Realizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta). Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie zastupiteľstva ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu, vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie obecné zastupiteľstvo, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Starosta

Najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaviteľom je starosta obce. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Vo vzťahu k realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné).

Obecný úrad

Organizačne a administratívne zabezpečuje veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom obecný úrad.

7.2. Systém hodnotenia a monitorovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Proces monitorovania sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, až do ukončenie jeho platnosti a to na úrovni projektov. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých projektov (uvedené v Tabuľke č. 28 – Tabuľka ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu). Výstupom monitorovania je monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom (v prípade projektov financovaných z EŠIF aj monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v systéme ITMS). Za prípravu monitorovacej správy za projekt je zodpovedný obecný úrad a za celkovú monitorovaciu správu je zodpovedný starosta. Výsledky monitorovania sú podkladom pre hodnotenie vykonávané na úrovni programu. Monitorovanie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude stálym procesom zameraným na sledovanie zmien prostredníctvom navrhnutých ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na jednotlivé projekty, ukazujú stav implementácie výstupov, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k akčnému plánu. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie korekčných opatrení. V prípade nutnosti korekcií mimo rámec pravidelného každoročného hodnotenia, budú na základe podnetu starostu či komisie obecného zastupiteľstva a materiálu predloženého do komisie obecného zastupiteľstva navrhovať a odporúčať opatrenia pre odstránenie nedostatkov a nezrovnalostí.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na programové obdobie 2017 – 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2018	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti	2017	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Nerozhoduje	pri značnom odklone od stanovených cieľov a dosiahnutých hodnôt ukazovateľov
		pri návrhu na revíziu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
Ad hoc hodnotenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce alebo jeho časti	2017 - 2025	na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

7.3. Akčný plán

Súčasťou realizačnej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava je aj akčný plán spracovaný na obdobie dvoch rokov (n+2). Akčný plán bude spracovaný podľa jednotlivých prioritných oblastí a bude obsahovať všetky projekty všetkých opatrení ako samostatný dokument.

Formulár č. R 1 – Akčný plán na roky 2017 - 2018

Akčný plán pre PO 1 – SOCIÁLNA OBLASŤ			
Opatrenie	Termín	Zodpovedný	Financovanie
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2018	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
Akčný plán pre PO 2 – HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
Opatrenie	Termín	Zodpovedný	Financovanie
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2018	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
Akčný plán pre PO 3 – ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
Opatrenie	Termín	Zodpovedný	Financovanie
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2017	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje
	2018	Obec	Fondy EÚ/Obec/Vlastné zdroje

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

FINANČNÁ ČASŤ

PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE TIBAVA

8. Finančná časť

Vecné vymedzenie projektov jednotlivých opatrení sa premieta do finančného plánu. Finančný plán predstavuje indikatívne kvalifikované odhady pre rozpočty jednotlivých projektov, v prípadoch kde to bolo možné priamo rozpočtované náklady. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a stratégia dosiahnutia stanoveného strategického cieľa vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) predstavujú významný nástroj financovania rozvoja a poznanie presných pravidiel systému ich riadenia a finančného riadenia je pre úspešnosť dokumentu kľúčová. Indikatívny finančný plán predpokladá relatívne rovnovážne vynakladanie finančných prostriedkov pre jednotlivé politiky vo väzbe na stanovené priority.

8.1. Indikatívny finančný plán počas celej realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Zdroje financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je možné rozčleniť na dve základné kategórie:

Riadne zdroje finančného zabezpečenia:

Verejné zdroje:

- štátny rozpočet,
- štátne účelové fondy (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania),
- rozpočet vyšších územných celkov,
- rozpočet obce.

Iné zdroje:

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- iné prostriedky.

Doplnkové finančné zdroje:

- finančné prostriedky z Európskej únie (Programovacie obdobie 2014-2020).

8.2. Viac zdrojové financovanie jednotlivých projektov

Financovanie jednotlivých projektov bude viac zdrojové a bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie v obce v čase realizácie projektu. Financovanie sa bude opierať o zdroje obce, štátu, EÚ, VÚC a súkromné zdroje. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bolo stanovené kvalifikovaným odhadom, prieskumom a čiastočne vychádzalo z existujúcich výkazov výmer z rozpočtov. Konečné podoby budú súčasťou žiadostí o nenávratný finančný príspevok a budú vychádzať najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár č. F5 – Model viac zdrojového financovania a indikatívny rozpočet - sumarizácia

Názov opatrenia*	Kód a názov projektu/aktivity	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úver. zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
					Vlastné celkom	EÚ (EŠIF) celkom, VUC, iné				
		Rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
PRIORITNÁ OBLASŤ – SOCIÁLNA										
Opatrenie 1.1 Znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce	1.1.1 Spolupráca s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny	2017 2024	48000							
	1.1.2 Pomoc a podpora mladým pri začatí podnikania a pomoc pri samozamestnávaní	2017 2024	20000							
Opatrenie 1.2 Rozvoj spolupráce	1.2.1 Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	2017 2024	10000							
	1.2.2 Rozvoj cezhraničnej spolupráce	2017 2024	5000							
Opatrenie 1.3. Poskytovanie služieb obyvateľom, seniorom, bývajúcim v obci	1.3.1. Zabezpečenie rozvozu stravy seniorom	2017 2024	25 000							
PRIORITNÁ OBLASŤ – HOSPODÁRSKA										
Opatrenie 2.1. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti	2.1.1 Vytváranie verejno-súkromných partnerstiev a rozvoj spolupráce verejného a súkromného sektora	2017 2024	5000							
	2.1.2 Podpora vzniku malých prevádzok – pravidelné stretnutia s malými	2017 2024	5000							

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce Tibava
na roky 2017-2025

	podnikateľmi, pomoc pri riešení legislatívnych podmienok									
	2.1.3 Podpora projektov spolupráce – tvorba spoločných projektov s miestnymi podnikateľmi na podporu podnikania	2017 2024	4 000							
Opatrenie 2.2. Modernizácia dopravnej cestnej infraštruktúry	2.2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií	2017 2024	150 000							
	2.2.2 Výstavba chodníkov a parkovísk	2017 2024	70 000							
	2.2.3 Rekonštrukcia a budovanie mostov a lávok	2017 2024	70 000							
	2.2.4 Rekonštrukcia autobusových zastávok	2017 2024	30 000							
Opatrenie 2.3. Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov a priestranstiev	2.3.1 Rekonštrukcia a modernizácia budovy kultúrneho domu	2017 2024	100 000							
	2.3.2 Rekonštrukcia domu smútku a areálu cintorína	2017 2024	100 000							
	2.3.3 Rekonštrukcia hracej plochy pre využitie športových podujatí a budov súvisiacich so športom	2017 2024	650 000							
	2.3.4 Rekonštrukcia budovy starej školy s vytvorením priestorov pre mládež - centrum mladých	2017 2024	200 000							
Opatrenie 2.4. Bezpečnosť a ochrana obyvateľov a majetku obce	2.4.1 Rekonštrukcia verejného osvetlenia a obecného rozhlasu	2017 2024	50 000							
	2.4.2 Vybudovanie kamerového systému	2017 2024	25 000							
	2.4.3 Rekonštrukcia a vybavenie hasičskej zbrojnice	2017 2024	75 000							
Opatrenie 2.5. Zatraktívnenie	2.5.1 Úprava centrálnej časti obce – revitalizácia verejných priestranstiev	2017 2024	120 000							

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce Tibava
na roky 2017-2025

intravilánu obce	2.5.2 Vybudovanie oddychovej zóny v historickom parku a jeho rozšírenie	2017 2024	150 000							
Opatrenie 2.6. Podpora cestovného ruchu	2.6.1 Organizácia kultúrnych podujatí a organizovanie záujmových podujatí v priestoroch obecnej knižnice	2017 2024	10 000							
	2.6.2 Propagačná a osvetová činnosť – tlač letákov a propagačných materiálov, inovácia webovej stránky	2017 2024	5 000,00							
PRIORITNÁ OBLASŤ ENVIRONMENTÁLNA										
Opatrenie 3.1. Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd, ovzdušia a energie	3.1.1 Rekonštrukcia obecných objektov za účelom zníženia energetickej náročnosti ich prevádzkovania	2017 2024	645 000							
Opatrenie 3.2. Efektívne odpadové hospodárstvo	3.2.1 Výstavba obecného kompostoviska a zabezpečenie technického vybavenia (kontajnery, kompostéry)	2017 2024	200 000							
Opatrenie 3.3. Ochrana obyvateľov pred povodňami	3.3.1 Vypracovanie plánu protipovodňových opatrení	2017 2024	5 000							
	3.3.2 Úprava koryta miestneho potoka	2017 2024	250 000							
Opatrenie 3.4 Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva	3.4.1 Podpora projektov a aktivity v oblasti ochrany prírody a krajiny a environmentálnej osvetý	2017 2024	7 500							

8.3. Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce. Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy Slovenskej republiky a Európskej únie a projekty, ktoré riešia mimoriadne alebo havarijné situácie.

Formulár č. F 3 – Hodnotiace tabuľky pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium	Opatrenia
1	Najvyššia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekty vyplývajúce zo zákona, alebo legislatívy EÚ ➤ projekty, ktoré riešia mimoriadne alebo havarijné situácie	
2	Vysoká	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekty vyplývajúce a podporené v rámci obecného zastupiteľstva ➤ projekty MAS ➤ projekty s právoplatným stavebným rozhodnutím, ukončením VO	
3	Stredná	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekty s možnosťou uchádzania sa o doplnkové zdroje financovania	
4	Nízka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekty definované ako zámery, vízie	
5	Najnižšia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ostatné	

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

ZÁVER

**PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE TIBAVA**

9. Záver

Každý programový dokument a Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava obzvlášť, dostáva svoj zmysel nie jeho vytvorením, ale v procese jeho realizácie. Prax a samotné napĺňanie cieľov, priorít a opatrení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je skúškou kvality procesu programovania a jeho zmysluplnosti. V procese spracovania rozvojového programu obce sa aktivizujú mnohé, často dovtedy neodsúhlasené miestne zdroje, najmä z oblasti ľudských kapacít. Miestna samospráva ako garant a zadávateľ spracovania programu rozvoja obce, má byť zároveň garantom aj toho, aby tento potenciál, ktorý sa v procese tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vytvoril, naplnil svoju hodnotu v procese reálneho napĺňania programu.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je zrejmé, že najmä v dnešnej dobe je veľmi zložitá dokázať exaktne naformulovať prognózu rozvoja územia na dobu viac ako 5 rokov. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité akceptovať „živost“ tohto dokumentu, nakoľko iba priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmysluplnosť.

Formulár č. Z 1

Schválenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	
Dokument	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava na roky 2017 – 2025. ➤ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC v ktorej sa obec nachádza, je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Dokument je štruktúrovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (v zmysle novely Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014).
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykonala obec v spolupráci s poradenskou spoločnosťou. ➤ Bol spracovaný v období: 07/2017 – 10/2017.
Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie). ➤ Verejné pripomienkovanie. ➤ Posudzovanie SEA je nerelevantné.
Schválenie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Návrh uznesenia obecného zastupiteľstva – OZ schvaľuje predložený Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tibava na roky 2017 – 2025 dňa dd. mm. 2017, uznesenie č.....

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

10. Povinné prílohy Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

10.1. Príloha č. 1

Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR:

Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tibava
Forma spracovania	- s pomocou externého odborníka - s pracovníkmi samosprávy
Zoznam členov	
Gestor	Ing. Andrej Timko, starosta obce
Koordinátor	Ing. Andrej Timko, starosta obce
Metodik, externý odborník	Ing. arch. Marianna Bošková Ing. Monika Bajuzíková
Interní partneri	Zástupca starostu obce: Ing Jana Čuhaničová Poslanci obce: Marcela Paulová Mgr.Michal Bodnár Peter Bilohlávek Peter Čuhanič František Hadvab Marek Adamec
Obec Tibava	

10.2. Príloha č. 2

Zoznam informačných zdrojov použitých v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce:

Formulár č. PP 1

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov				
Názov dokumentu/zdroj	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Oblasť dát/téma	Webová stránka
Partnerská dohoda Slovenskej republiky 2014-2020	2020	národná		www.telecom.gov.sk
Program rozvoja vidieka SR	2020	národná		www.mpsr.sk
Integrovaný regionálny operačný program	2020	národná		www.mpsr.sk
Operačný program Ľudské zdroje	2020	národná		www.employment.gov.sk
Operačný program kvalita životného prostredia	2020	národná		www.opzp.sk
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK	2022	regionálna		www.vucke.sk

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce Tibava
na roky 2017-2025

Program odpadového hospodárstva	2015	miestna		
Štatistický úrad SR			pôdny fond	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			demografia	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			vzdelávanie a školstvo	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			bývanie	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			ekonomické zdroje	www.statistics.sk

Zdroj: Vlastné spracovanie Obec Tibava

10.3. Príloha č. 3

Zoznam použitých skratiek v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce:

DPH	Daň z pridanej hodnoty
DPPO	Daň z príjmov právnických osôb
ESO	Efektívna spoľahlivá otvorená verejná správa
EÚ	Európska únia
IKT	Informačno-komunikačné technológie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MRK	Marginalizované rómske komunity
NRSR	Národná rada Slovenskej republiky
OcÚ	Obecný úrad
PO	Prioritná oblasť
PRO	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR	Slovenská republika
VS	Verejná správa
VŠ	Vysoká škola
VÚC	Vyšší územný celok